

بلوچستانے جوانانی آواز: شناخت، ترقی و جیوپولیٹیکل نظریات

دکتور سراج بشیر بلوچ (دیپارٹمنٹ آف سوشل ورک، یونیورسٹی آف بلوچستان، کوئٹہ)، نومین کاسی (دیپارٹمنٹ آف انٹرنیشنل

ریلیشنز، بیوٹمز) ء دکتور فرح نصیر (دیپارٹمنٹ آف سوشیالوجی، سردار بہادر خان ویمنز یونیورسٹی، کوئٹہ بلوچستان

خلاصہ:

ای تحقیق بلوچستانے جوانانی پیوستہ اجتماعی-اقتصادی محرومیتنے سیاق میانت شناخت، ترقیے اولویتان، حکمرانی و جیوپولیٹیکل نگرشانی بارگت نظریاتانی بررسی کنت. مرکزی مسئلہ جوانانے حاشیہ نشینی انت کہ تعلیمے محدود دسترسی، ملازمت فرصتان و موثر حکمرانی ساختارانی نتیجہ انت، کہ ترقیے میانت اوشانے نقش محدود کنت. تحقیقے مقصد جوانانے نظریاتانی بارگت تجربی بصیرت پیدا کردن و فهمیدن انت کہ ای نظریات آبادیاتی و علاقائی گروہانے سرا چطور تفاوت دارنت. مخلوط روش تحقیقی طراحي استفادہ بوتگ کہ مقداری سروے دادہانی ہمراہ با کیفی بصیرت تان ترکیب کنت تا جوانانے تجربانی جامع فہم پیش دنت. مقداری حصہ بلوچستانے شہری و دہاتی ضلعانی جوانانی میانت ساختار یافتہ پرسشنامہ اجرا کنت، کہ طبقاتی نمونہ گیری استفادہ کہ جنس، قوم و اجتماعی-اقتصادی پس زمینه ہانے نمایندگی تامين بوت. کیفی حصہ کھلہ جوابانی تفسیری تحلیل و سیاقی بصیرت تان شامل کنت. دادہان توصیفی آمار، متقاطع جدول بندی و موضوعی تفسیرے بیرون الگوہان و تفاوتانی شناسایی و استے تحلیل بوتگ. یافتہ ہان نشان دنت کہ جوانان ترقی و شمولیتے و استے مجبوت خواستان دارنت، لیکن ضعیف نہادی کارکرد، بیکاری و محدود تعلیمی فرصتان مثل سیستمی موانعے سامنا کنت. علاوہ بر این، حکمرانی و جہانی کار گزارانے بارگت نظریات علاقہ ہانی سرا قابل توجہ تفاوت دارنت. تحقیق نتیجہ گیری کنت کہ ہدف مند سیاست مداخلت، شامل حکمرانی و انسانی ترقیے سرمایہ گذاری بلوچستانے جوانانے ظرفیتی بدست آوردن و پایدار ثبات پیش برانی و استے ضروری انت.

کلیدی کلمات: جوانان، نظریات، شناخت، ترقی، بلوچستان

بلوچستان پاکستانی زمینوں لحاظ بزرگترین صوبہ انت کہ جنوبی آسیا، مرکزی آسیا و خاور میانه سر مهمین موقعیتے دارت۔ صوبہ پاکستانی کل زمینوں تقریباً ۴۴ درصد تشکیل دنت، کہ عظیم بیابانان، کوہستانان و بحر عرب سر دراز ساحلے شامل انت۔ اگرچہ بلوچستان جغرافیائی لحاظ بر جسته و قدرتی منابعی لحاظ غنی انت، ان کمترین جمعیت و اجتماعی-اقتصادی لحاظ کمتر توسعه یافتہ ترین صوبہ انت۔ جمعیت دور دراز ضلعانی میانت ضعیف زیر ساخت و بنیادی اجتماعی خدماتی کم دسترسینے همراه پر اکنده انت۔ صوبہ قومی و زبانی تنوع دارت کہ پیچیدہ اجتماعی-فرہنگی ماحول ایجاد کنت۔ ای جغرافیائی جداگانگی تاریخی حاشیہ نشینی و نابرابر ترقیے همراه علاقہی اجتماعی-سیاسی و اقلیتی نقش کشیت و جوانتر نسلانے تجربانی مستقیم اثر دارت۔

بلوچستان جمعیتے مهمین و رو بہ رشد حصہ جوانان انت کہ صوبہیے آئندہ واستے ہم چالش و ہم فرصت انت۔ جوان جمعیت اقتصادی رشد، اجتماعی تغییر و سیاسی مشارکتے محرک بوت کنت۔ لیکن ای ظرفیتی بدست آوردن و استے دیر پانابرابرانی کمی و محدود فرصتانے علاج لازم انت۔ یک صوبہ کہ ترقیے شاخصان ہمیشہ ملی سطحانی پایین تر انت، جوانانے مشارکت بلوچستانے پایدار ترقی یا محرومیت و ناآرامی دورانے میانت گیر ماندن و استے تعیین کنندہ انت۔

بلوچستانے جوانانے مسائل پیچیدہ و نزدیک بہ ہم انت۔ تعلیم مهمترین مسئلہ بوتگ کہ اکثر ضلعانے ناکافی مدارس، کمتر دانشگاهی تعلیمی ادارات و کیریئر رہنمائی و رشد مرکزانے کمبودی دارت۔ اندازہ زدہ بوتگ کہ ۹۰ درصدے بیشتر روستاوانی مدرسہ وجود نہ دارت، یا مدرسہ بوتگ نہ معلم در دسترس انت۔ کچی جوانی کہ تعلیمی ادارات موجود انت، منسوخ تدریسی برنامهہان، ضعیف امکانات و جنسیتی تفاوتان موثر یادگیری روک کنت۔ ملازمتی فرصتان ہم محدود انت و بیکاری و زیر اشتغالی ہر دو تعلیم یافتہ و بی تعلیم جوانانے میانت ناامیدی عوامل بنت۔ پاکستان لیبر فورس سروے ۲۰۲۴-۲۵ مطابق، بلوچستانے کلین بیکاری نرخ ۵.۵٪ انت۔ صنایعے کمبودی و نجی سکتورے سرمایہ گزارینے کم تعداد اقتصادی حرکت پذیر محدود کنت۔ علاوہ بر این، حکمرانی مسائل مثل نہادی بی تفاوتی، فساد و ضعیف خدمات رسانی نهادانے اعتماد کمی برانگیختگ۔

ای تحقیق بلوچستانے جوانانے آبادیاتی ملف و اجتماعی-اقتصادی واقعیتانے جامع چہرہ پیش دادنے بیرون ای خلاءانی پر کردن مقصد دارت۔ صوبہیے جوانانے میانت شناخت، فرصت و سیاسی نگرشانے تقاطع بررسی کنت۔ خاص طور، تحقیق جوانانے فرہنگی و علاقائی شناختانے بارگت نظریات، جوانان دولتی نهادانے کارکردگی چطور ارزیابی کنت و حکمرانی

سیستمائے اعتمادیے میزان بررسی کنت. مقالہ جوانائے چین، ہند و ایالات متحدہ مثل کلیدی جهانی کار گزارائے دیدگاہ ہم تحلیل کنت. ای تحقیق جوانائے خود بیانی ترقیاتی اولویتان، من جملہ تعلیم، ملازمت، زیر ساخت و اجتماعی خدمات، ہم پیش دنت.

۲. مسئلہ بیان

بلوچستانے جوانان ریشہ دار اجتماعی-اقتصادی چالشائے سامنا کنت کہ ترقیاتی پروسہائے میانے اوشائے مشارکت محدود کنت. ناکافی تعلیمی امکانات، بیکاری و زیر ساختی کمبود یک ماحول ایجاد کنتگ کہ جوانان خود ظرفیت بدست آوردن سر دست و پینجہ نرم کنت. ای مسائل شہری و دہاتی علاقہ ہائے میانے نابرابریائے نتیجہے حیث ای نابرابری و صوبہے انزو مزید تشدید کنت.

علاوہ بر این، حکمرانی چالشان مثل ضعیف نهادی کارکرد، پاسخگویی نبود و محدود خدمات ارسال دولتی نهادائے اعتمادیے افت منجر بوتگ. نتیجہے حیث، جوانان اکثر فیصلہ سازی پروسہائے بیرون احساس کنت و سیستمیے ظرفیت اوشائے نیازانی حل کردن واستے اعتماد ندارنت. ای صورتحال سازندہ مشارکت محدود کنت و اجتماعی و سیاسی نامعلومی مشارکت کنت. همچین، شناخت، ترقیاتی اولویتان و جیوپولیتیکل دینامیکائے بارگت جوانائے نظریاتانی بارگت تجربی دادہ ہائے نبود سیاست سازیے میانے مهمین خلاء ایجاد کنت. جوانائے نظریات فہمیدن بدون، سیاستان زمینے واقعیانی سرا ناسازگار بنت. بنابر این، بلوچستانے شامل و تجربہ بر اساس ترقیاتی استراتژیانی مطلع کردن واستے جوانائے تجربات و نگرشائے منظم بررسی انجام دادن بندہ ضروری انت.

۳. اہداف

- بلوچستانے جوانائے اجتماعی-اقتصادی شرایط، من جملہ تعلیم، ملازمت و فرصتائے دسترسینے منظم بررسی، کہ اوشائے ترقیے اثرگذار ساختاری چالشان فہمیدن واستے.
- شناخت، تعلق و اجتماعی شمولیتے بارگت جوانائے نظریاتائے تحلیل، خاص طور فرہنگی، قومی و علاقائی عواملانی درس کہ اوشائے نگرشان و خواستان شکل دنت.

• حکمرانی، نهادی کارکرد و عمومی خدمات ارسالے بارگت جوانانے دیدگاہانے ارزیابی و دولتی نهادانے اعتماد و مشارکتے میز انے ارزیابی.

• ترقیاتی اولویتان و جیوپولیٹیکل کارگزارانے بارگت جوانانے دیدگاہانے تحقیق.

• بلوچستانے جوان توانمندسازی، شامل حکمرانی و پایدار ترقیے واستے تجربہ بر اساس سیاست توصیهانے پیش کردن.

۴. تحقیق روش شناسی

ای تحقیق مخلوط روش تحقیقی طراحی اتخاذ کنت، مقداری و کیفی رویکردانے ترکیب کہ بلوچستانے جوانانے نظریاتانے جامع بررسی. مقداری حصہ یک سروے طراحیے بر اساس انت کہ شناخت، ترقیاتی اولویتان، حکمرانی و جیوپولیٹیکل نگرشانے بارگت جوانانے نظریات منظم طریقہ جمع آوری کنت. ای رویکرد وسیع نمونے بیرون استانداردشده دادهانے جمع آوری امکان دنت.

نمونہگیری بلوچستانے کلیدی ضلعانے شہری و دهاتی علاقہانے سر بوتگ کہ جغرافیائی تنوع و نمایندگی تامین بوت. طبقاتی نمونہگیری تکنیک مختلف اجتماعی-اقتصادی پس زمینهان، جنسیتی گروہان و قومی جماعتانے بیرون پاسخ دهندگانے شامل کردن واستے استفاده بوت. داده تحلیل توصیفی آمار، متقاطع جدول بندی و موضوعی تفسیر کمکا بوتگ.

۵. ادبیات بررسی

پاکستانے جوانانے ترقی و جوان افزائشے اثرات و عواقبانے بارگت کافی ادبیات موجود انت. لیکن بلوچستانے جوانانے ترقی و شناختے بارگت ادبیات بنده محدود انت. محمد عثمان خود مقالہے میانے پاکستانے حکمرانی و اشتغالے لحاظ جوان افزائشے اثرات بحث کنت. همچنین محمد فاروق و همکاران استدلال کنت کہ بیکاری، فقر، نابرابر تعلیم، محرک رویدادان، اقتصادی بحران، سیاسی بی ثباتی و دولتنے میانے نابرابری پاکستانے جوانانے ناآرامی، خشونت، جرم و درگیریے میانے درگیری اصلی دلایل بوتگ. اروم حافظ باور دانت کہ جوان افزائش بستگی بر این دانت کہ جوان جمعیت چطور مولد فعالیتانے میانے مشغول بوت، آبادیاتی سود یا یک بمبے ساعتی بوت کنت.

بلوچستانئے جوانان و سیاستئے بارگت ادبیائئے مطابق، یک عمدہ تنش موجود انت. بلوچستانئے سرا ۸۰۰۰ جوانائے شامل یک سروے نشان دات کہ ۸۳٪ محروم گروہائے واستے برابر حقوق حمایت کرت، و تقریباً نصف چندین شناخت تجربہ کردئے گزارش دات کہ صلحسازئے مشارکتئے سر مثبت ہمبستگی داشت. لیکن ای تحقیق ملی سیاستئے سرا تمرکز کرتگ در حالی کہ بین المللی سیاست، خاص طور بلوچستانئے اثرگذار جهانی جیوپولیتیک، نادیدہ گرفتہ بوتگ.

۶. نظری چارچوب

ای مقالہ بلوچستانئے جوانائے شناخت، اجتماعی-اقتصادی حاشیہ نشینی و جیوپولیتیکل نظریاتائے میانت پیچیدہ دید بدست آوردن واستے مختلف فکری مکاتبائے بر مبنا انت. اجتماعی شناخت نظریہ، نسبی محرومیت نظریہ، جوان افزایش نظریہ و ساز مگر ایانہ نظر گاہئے ترکیب یک کلی تصویر ارائه دنت.

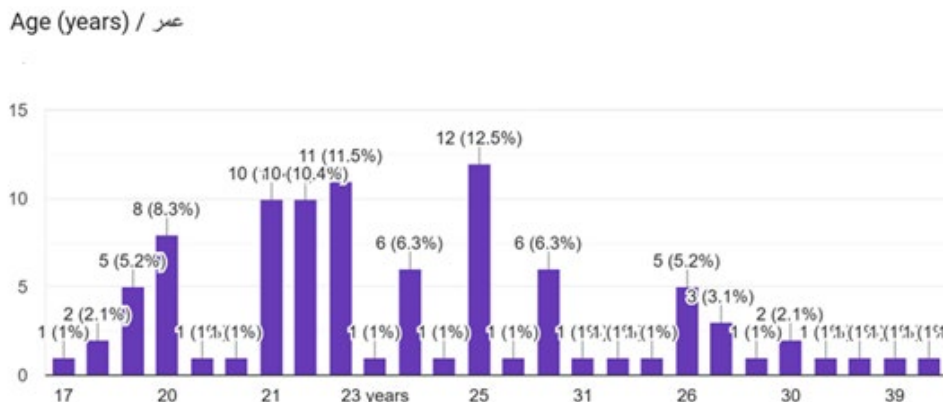
تاثر فل و ترنرئے اجتماعی شناخت نظریہ سیاسی-اجتماعی حاشیہ نشین ماحولئے میانت بلوچستانئے جوانائے شناخت شکل گیریئے طریقہ توضیح واستے استفادہ بوت کنت. ای نظریہ باور دارت کہ افراد خود مفہومئے بزرگ بخش خود اجتماعی گروہائے تعلق، من جملہ قوم، علاقہ، زبان یا ملیتئے بر اساس تعریف کنت. نسبی محرومیت نظریہ فہم کنت کہ نابرابری و حاشیہ نشینیئے احساس جوانائے میانت نارضایتی و سیاسی بیگانگیئے علت بوت کنت. جوان افزایش نظریہ جوانائے مشارکتئے آبادیاتی جنبہ ارائه دنت. ساز مگر ایانہ نظر گاہ جوانان جیوپولیتیکل کار گزاران و خارجی نیروہائے نظریات چطور درک کنت فہمیدن کمک کنت.

۷. یافتہ ہان و تحلیل

۷.۱ عمومی یافتہ ہان

یافتہ ہانئے بر اساس، بلوچستانئے جوانائے نظریاتائے بارگت کلیدی الگوان و روابط شناسایی واستے ذیل دادہ ہانئے تحلیل بوتگ. تحلیل منظم طریقہ اجتماعی-اقتصادی شرایط، شناخت، حکمرانی و ترقیاتی اولویتائے بارگت جوانائے دید گاہان بررسی

کنت. نتایج اقتصادی محرومیت، محدود فرصت و پایین نهادی اعتمادی مهمین روند نشان دنت، در حالی که تعلیم و ملازمتی
 واستی مجبوت خواستان هم نمایان انت.

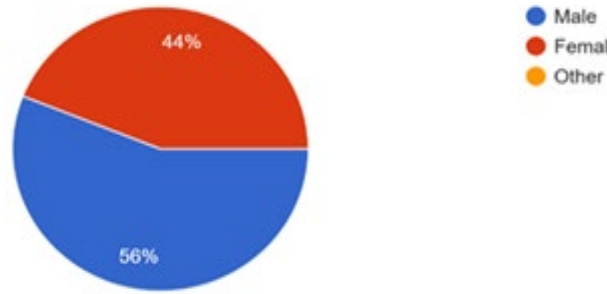

شکل ۱: پاسخ دهندگان سنین توزیع (= ۱۰۹۶)

تفسیر: پاسخ دهندگان بنده جوان انت که اکثر ۱۷ تا ۲۵ سال ارتباطی میانت متمرکز انت. نمودار ای سنین ارتباطی میانت
 بزرگترین فرکانسان نشان دنت که تنها کمتر مسن تر پاسخ دهندگان انت.

تحلیل: ای روش شناختی لحاظ مناسب انت چون تحقیق جوانان نظریاتانی بارگت انت. جوانتر سنین گروهانی میانت تمرکز
 یعنی یافته هان اصلی طور نوظهور بالغ نگرانان گرفتنت: تعلیم، کار انتقال، شناخت شکل گیری، دیجیٹل قرار گرفتن و سیاسی
 اجتماعی شدن. همچنین یعنی نتایج جوانان آواز مثل خوانده بوت کامیست نه عمومی رأی مثل.

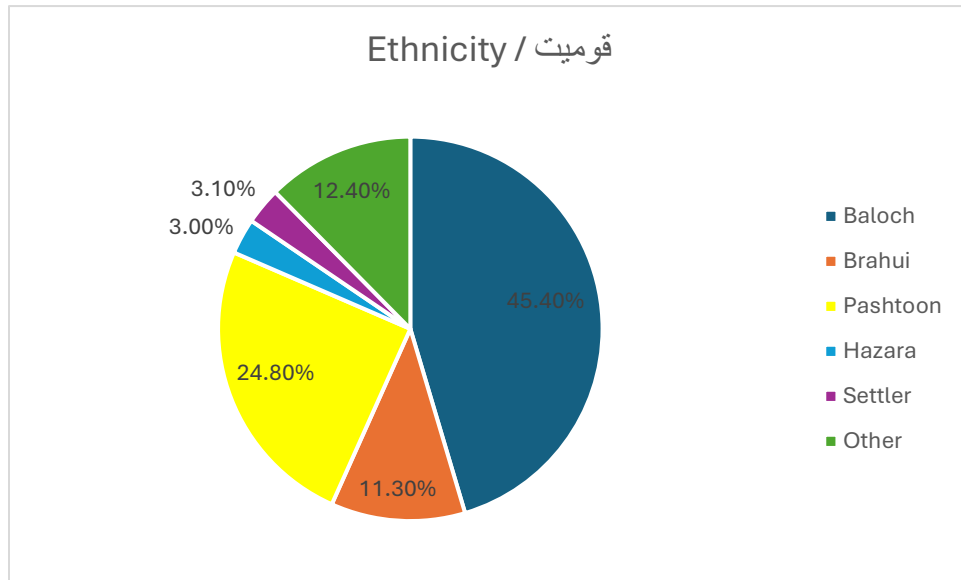
تحقیق ۱۰۹۶ پاسخ دهنده سروے کرت که اکثر بلوچستانے رو به رشد جوان افزایشے نماینده انت. آبادیاتی ملف یک نسل نشان دنت
 که بیشتر لیسانس درجه نگه داری یا دنبال کنت، لیکن اقتصادی لحاظ محاصره شده. شهری-دهاتی تقسیمے مهمین یافته انت: در
 حالی که شهری جوانان دیجیٹل ابزاران و تعلیمی گفتمانے بهتر دسترسی دارنت، دهاتی جوانان بنیادی خدماتے قابل توجه کمبودی
 گزارش دنت. آزمونان تایید کنت که بلوچستانے دهاتی ساکن بودن صوبائی خدمات ارسالے پایین تر اعتماد و فوری شغل
 چشم اندازانے بارگت بدبینانه تر دیدگاهے سرا قابل توجه همبستگی دارت.

شکل ۲: پاسخ دهنده گانے جنسیت (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل جنسیت بر اساس توزیع نشان دنت که نسبتاً متعادل ترکیب دارد که مردان ۵۶٪ نمونه تشکیل دنت در حالی که زنان ۴۴٪ حساب بنت، و دیگری دستہ بندیے هیچ قابل مشاهده نمایندگی نہ انت.

تحلیل: ای توزیع نشان دنت که تحقیق هر دو جنسانے معقول شامل نمایندگی بدست آوردگ، اگرچه مرد پاسخ دهنده گان کمی غالب تر انت. مردانے بالاتر نسبت ممکن انت شیلات مثل سکثور انے واقعی آبادیاتی الگو نشان دنت که مردان معمولاً بیشتر مستقیم ماهیگیری فعالیتانے میانت درگیر انت. همزمان، ۴۴٪ زنانے پاسخ دهنده گانے حضور مهم انت که نشان دنت زنانے دیدگهان شامل بوتگ. ای تحقیقے پایایی و جامعیت افزایش دنت.

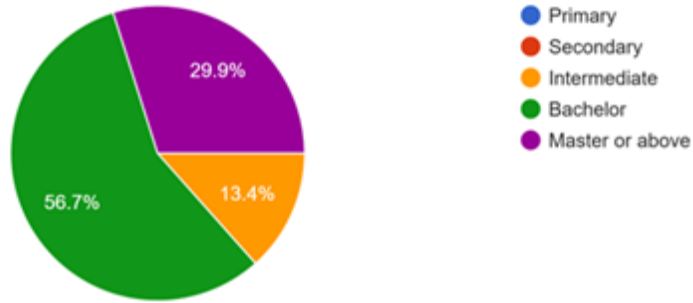

شکل ۳: پاسخ دهنده گانے قومیت (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل پاسخ دہندگان قومی ترکیب نشان دنت کہ بلوچ بزرگترین گروہ (۴۵.۴٪) انت، کہ پشتون (۲۴.۸٪)، دیگران (۱۲.۴٪) و براہوی (۱۱.۳٪) پیروی کنت، کہ ہزارہ و ساکن گروہان کمین نسبت نمایندگی کنت. ای نشان دنت کہ نمونہ قومی لحاظ متنوع انت، اگرچہ بلوچ پاسخ دہندگان غلبہ دارت.

تحلیل و بحث: ای قومی ترکیب شناخت، حکمرانی و شمولیتنے ارتباط یافتہ ہانئے تفسیرنے واستے مهمین مفاہیم دارت. یک گروہنے غلبہ ممکن انت کلی روندان، خاص طور تعلق و سیاسی نگرشائنے نظریاتنے میانے، اثر دنت. ہم زمان، اقلیت گروہانئے شمولیت تحقیقنے ظرفیت تنوع و حاشیہ نشینی بررسی واستے تقویت کنت. تحقیق نشان دنت کہ قومی تنوع قابل توجہ طریقہ بلوچستاننے جواناننے نظریات، اجتماعی شمولیت و سیاسی مشارکت شکل دنت.

تعلیم / Education

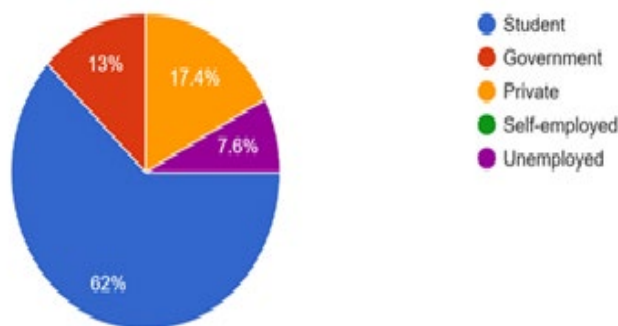

شکل ۴: پاسخ دہندگان تعلیمی ملف (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل پاسخ دہندگان تعلیمی ملف نشان دنت کہ اکثریت لیسانس درجہ دارت (۵۶.۷٪)، کہ فوق لیسانس یا بالاتر (۲۹.۹٪) و کمترین تعداد میانی سطح (۱۳.۴٪) پیروی کنت. ابتدایی و متوسطہ سطحانئے ہیچ یا ناچیز نمایندگی انت. ای نشان دنت کہ نمونہ بسیار تعلیم یافتہ انت کہ تقریباً ۸۷٪ پاسخ دہندگان کم اقل لیسانس درجہ دارنت.

تحلیل و بحث: ای تعلیمی ترکیب تحقیق یافتہ ہانئے تفسیرنے واستے مهمین مفاہیم دارت. بسیار تعلیم یافتہ نمونہ حکمرانی، ترقی و جیوپولیٹیکل مسائلانئے بارگت بیشتر آگاہی نشان دنت کہ بیشتر انتقادی و آگاہانہ پاسخ ہانی منجر بنت. لیکن ممکن انت کمتر تعلیم یافتہ یا حاشیہ نشین جوانان کم نمایندگی بنت.

پیشه / Occupation

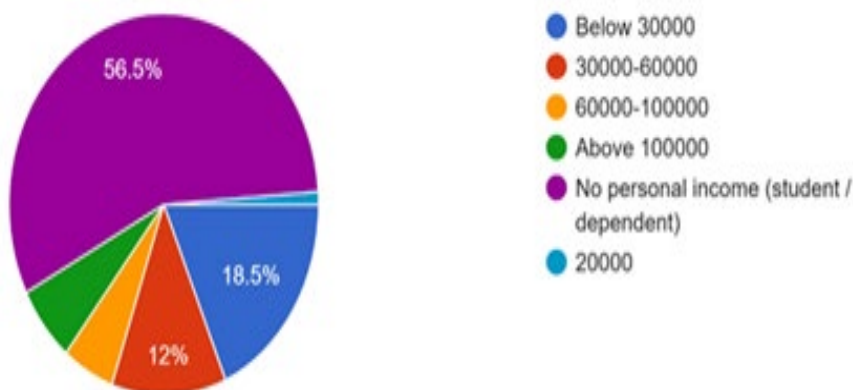

شکل ۵: پاسخ دهندگان شغل (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل پاسخ دهندگان شغلی وضعیت نشان دنت که اکثریت دانشجویان انت (۶۲٪)، که نجی سکتور اشتغال (۱۷.۴٪)، دولتی شغلان (۱۳٪) و کمترین تعداد بیکار (۷.۶٪) پیروی کنت. خوداشتغالی افراد ناچیز یا هیچ نمایندگی نه دارنت. ای نشان دنت که نمونه دانشجویان غالب انت که جوان جمعیتی نشان دنت که هنوز تعلیم یا انتقال مرحله میانت انت نه کاملاً کار بازار میانت ادغام شده.

تحلیل و بحث: ای شغلی ساختار قابل توجهه طریقہ تحقیق یافته هانته شکل دنت چون دانشجویان غالب نمونه هان تعلیم، ملازمت خواستان و آینده گرا نظریاتانی تاکید دنت. نسبتاً کم اشتغال یافته پاسخ دهندگان کار بازار میانت محدود جذب نشان دنت که بیکاری و اقتصادی محدودیتانته قبلی یافته هان تقویت کنت.

Monthly Income

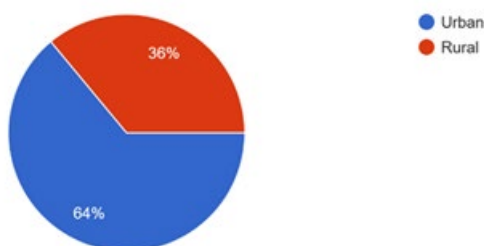

شکل ۶: پاسخ دهندگان ماهانه درآمد (n = ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل پاسخ دهندگان ماهانه درآمد توزیع نشان دنت که اکثریت (۵۶.۵٪) هیچ شخصی درآمد ندارد و دانشجویان یا وابستگان مثل طبقه بندی انت. کمانیان میانه، ۱۸.۵٪ ۳۰,۰۰۰ پایین تر، ۱۲٪ ۳۰,۰۰۰-۶۰,۰۰۰ میان کمات و تنها کمین نسبت بالاتر در آمد دسته بندیان میانه انت. ای نشان دنت که اکثر پاسخ دهندگان اقتصادی لحاظ وابسته انت که محدود مستقل کمانی ظرفیت دارند.

تحلیل و بحث: ای در آمدی الگو قبلی یافته هائے میانه بر جسته سازی شده ساختاری اقتصادی چالشان تقویت کنت. بالا وابستگی سطح تاخیر مالی استقلال نشان دنت که ناامیدی و محدود اجتماعی-اقتصادی حرکت پذیری مشارکت کنت. کمین نسبت بالاتر در آمد دسته بندیان میانه ضعیف کار بازار ادغام نشان دنت.

Area / علاقه

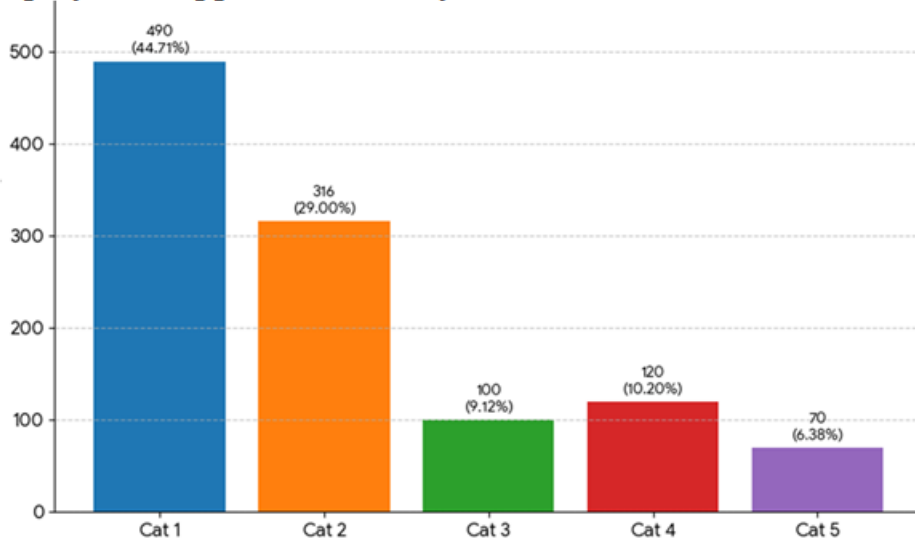

شکل ۷: پاسخ دهندگان مکانی توزیع (n = ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل پاسخ دهندگان علاقه توزیع نشان دنت که اکثریت شهری علاقه هائے متعلق انت (۶۴٪)، در حالی که ۳۶٪ دهاتی علاقه هائے انت. ای نشان دنت که نمونه شهری محور انت، اگر چه هنوز قابل توجه دهاتی نمایندگی شامل انت.

تحلیل و بحث: ای شهری غلبه تحقیق یافته هائے تفسیر است و مهمین مفاهیم دارت. شهری جوانان معمولاً تعلیم، ملازمت فرصتان و دیجیتال منابع بهتر دسترسی دارند که اوشانے حکمرانی و ترقیئے بارگت پاسخ هان اثر دنت. دهاتی جوانان اکثر بزرگتر زیر ساختی و خدمات ارسال چالشانے سامنا کنت.

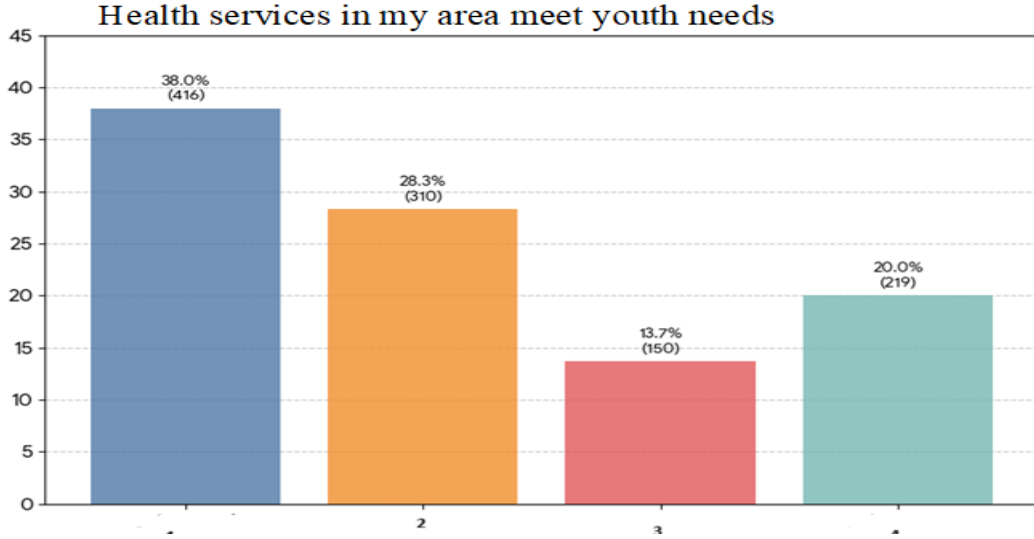
Employment opportunities for youth in Balochistan are sufficient

شکل ۸: ملازمت دستہ بندیانے بیرون پاسخ دہندگانے توزیع (= ۱۰۹۶)

تفسیر: ای پاکترین منفی اقلام ہانے یکینے حیث انت. تقریباً ۴۹۰ پاسخ دہندہ (۴۴.۷٪) پایین ترین دستہ بندی انتخاب کرت و دیگر ۳۱۶ (۲۹.۰٪) دومین پایین ترین انتخاب کرت.

تحلیل: ای اقتصادی نارضاایتینے بسیار مجبوت علامت انت. یعنی تقریباً چہار پنجم پاسخ دہندگان ای ایده رد کنت کہ جوانانے ملازمت فرصتان کافی انت. ای یافتہ مرکزی انت: بیکاری صرف حاشیہ ای نگرانی نیست بلکہ غالب ساختاری شکایت انت. ای دادہستے ہر سیاست بحث شغل ایجاد اول ترتیب مسئلہ مثل بر خورد کنت کمابست.

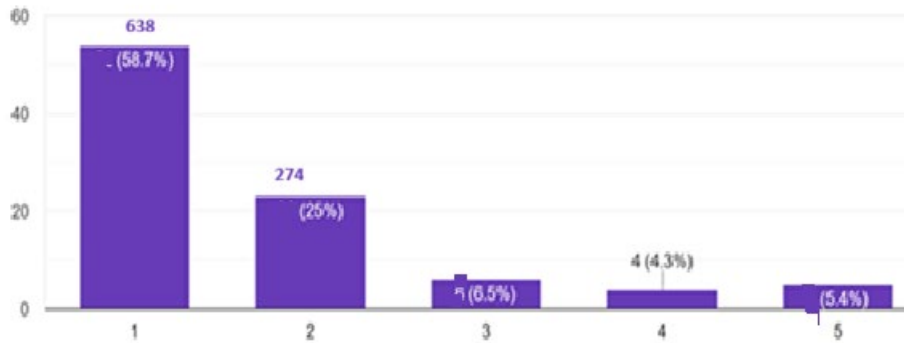

شکل ۹: سروے شدہ محلانے میانے سلامت خدماتتے دسترسی و وضعیت (= ۱۰۹۶)

تفسیر: پاسخ ہا بزرگ حصہ منفی انت: ۴۱۶ (۳۸٪) و ۳۱۰ (۲۸٪) دو پایین ترین دستہ بندیانے میانے انت.

تحلیل: جوانان سلامت خدمات او شانے نیاز انے کافی پاسخگویی مثل نہ نظر کنت. ای ممکن انت ضعیف دہاتی دسترسی، محدود ذہنی سلامت خدمات، ضعیف مادری و تولیدی سلامت حمایت، کم متخصص دسترسی و ناکافی اولیہ امکانات نشان دنت. نتیجہ نشان دنت کہ سلامت نہ تنہا عمومی-خدمات مسئلہ بلکہ جوانانے شمولیت مسئلہ ہم انت.

Equal opportunities / مساوی مواقع / Young people in Balochistan receive equal opportunities compared to other provinces. بلوچستان کے نوجوانوں کو دوسرے صوبوں کے برابر مواقع ملتے ہیں۔

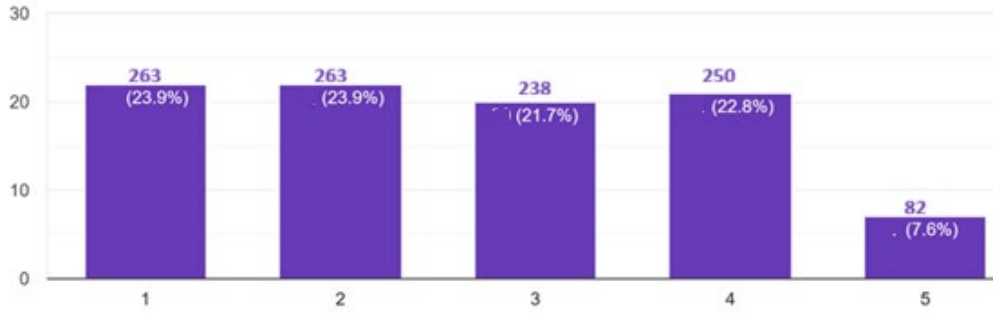

شکل ۱۰: اجتماعی-اقتصادی فرصتائے مقایسوی تحلیل: بلوچستان پر خلاف دیگر صوبہ ہان (= ۱۰۹۶)

تفسیر: ای بسیار منفی انت. تقریباً ۶۳۸ پاسخ دہندہ (۵۸٪) پایین ترین دستہ بندی و ۲۷۴ (۲۵٪) بعدی پایین ترین انتخاب کرت.

تحلیل: ای کل سروے میں تیز ترین یافتہ ہائے یکیئے حیث انت۔ ای یک قوی مقایسوی شکایت نشان دنت: پاسخ دهندگان نہ تنها محلی لحاظ ناراضی انت، اوشان بلوچستان باقی پاکستانے نسبت محروم احساس کنت۔ ای مقایسوی محرومیت سیاسی لحاظ مہمیں انت چون انزوا، بی اعتمادی و علاقائی ناراحتی تغذیہ کنت۔

Social inclusion / قومى ترقى ميں شموليت / I feel socially included in Pakistan's national development. ميں خود كو قومى ترقى ميں شامل محسوس كرتا ہوں۔

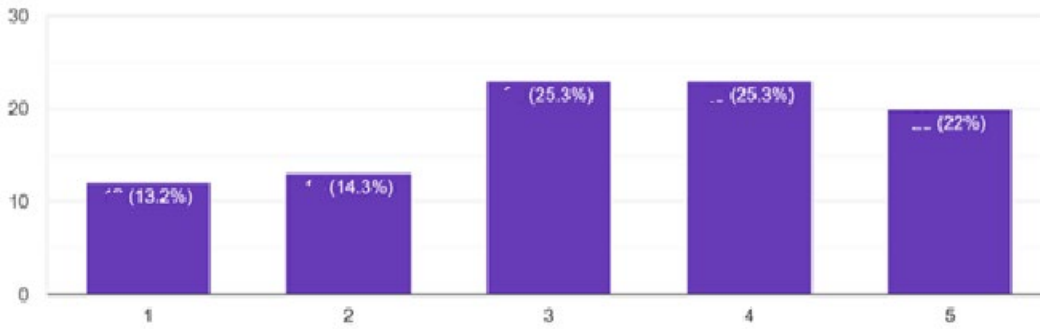

شکل ۱۱: ملی ترقی میں اجتماعی شمولیت و مشارکتے نظر شدہ سطحان

تفسیر: توزیع مختلط انت لیکن بسیار مثبت نیست؛ پاسخ ہا میانی و پایین تر دستہ بندیانے سرا پر اکندہ انت۔

تحلیل: ای نشان دنت کہ بسیاری جوانان ملی ترقی داستانے میانے کاملاً شامل احساس نہ کنت۔ مسئلہ نمادی ہمراہ با مادی نظر میاید: پاسخ دهندگان صرف خدماتی نہ، بلکہ تشخیص، نمایندگی و تعلق ہم طلب کنت۔ ای یافتہ ترقی محرومیت شناخت سیاستنے سرا پیوند دنت۔

My ethnic identity is respected? میری نسلی شناخت کا احترام کیا جاتا ہے۔

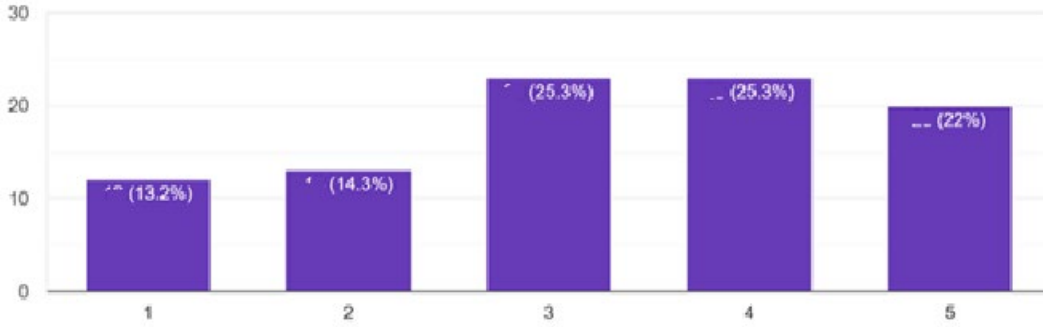
شکل ۱۲: ملی چارچوبے میانے قومی شناخت تشخیصے ارزیابی

تفسیر: توزیع تقسیم شدہ انت کہ ہیچ غالب مثبت اجماع نہ انت۔

تحلیل: ای نشان دنت کہ تشخیص ناقص بنت۔ جوانان یکسان احساس نہ کنت کہ اوشائے قومیت احترام شدہ انت۔ بلوچستانے میانٹ

شناخت صرف نمادی نیست؛ نظر شدہ بی احترامی سیاسی دوری، بی اعتمادی و ناراحتیے میانٹ ترجمہ بوت کنت۔

My ethnic identity is respected? میری نسلی شناخت کا احترام کیا جاتا ہے۔

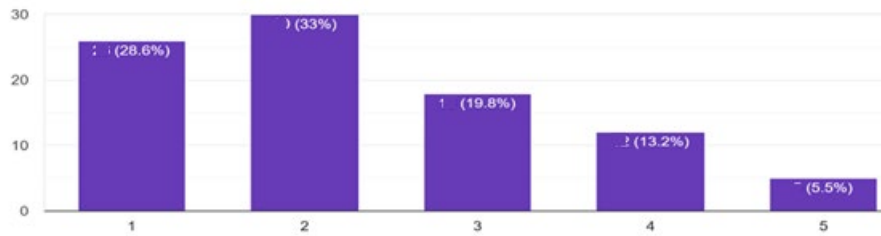
شکل ۱۳: وفاقی حکومتے میانٹ نمایندگیے نظر شدہ سطحان (= ۱۰۹۶)

تفسیر: توازن منفی طرف مایل انت کہ بزرگتر پاسخ ہا پابین تر دستہ بندیانے میانٹ انت۔

تحلیل: ای یک مستقیم نمایندگی کمبود انت۔ جوانان سیگنال دنت کہ فدراسیون صوبائی نگرانیانے واستے کاملاً پاسخگو نظر نہ

بنت۔ ای مثل الگو ملی ادغامے اعتماد ضعیف کنت و سیاسی حاشیہ نشینیے نظر یہ عمیق تر کنت کنت۔

Federal govt represents Balochistan: The federal government adequately represents Balochistan's interests? وفاقی حکومت بلوچستان کے مفادات کی مناسب نمائندگی کرتی ہے۔

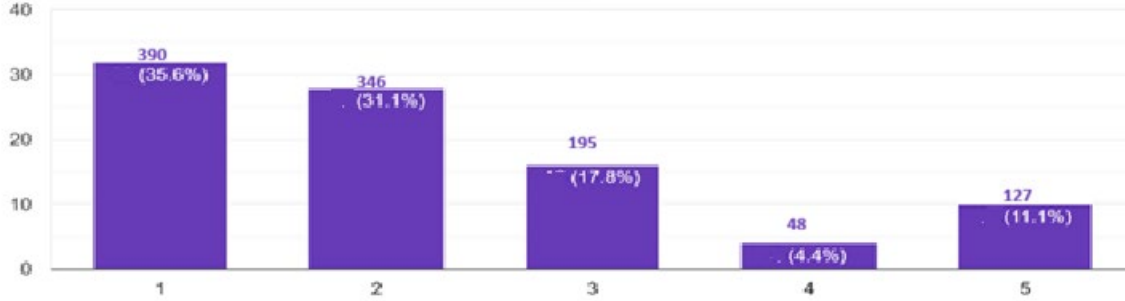
شکل ۱۴: سیاست سازی پروسہ ہانے میانٹ جوانانے دیدگاہانے نظر شدہ اثر (= ۱۰۹۶)

تفسیر: بسیار منفی۔ تقریباً ۳۹۰ (۳۵.۶٪) و ۳۴۶ (۳۱.۱٪) دو پابین ترین دستہ بندیانے میانٹ انت۔

تحلیل: ای یک عمدہ دموکریٹیک کمبود انت. جوانان فیصلہ سازی میں میانہ نمایندگی احساس نہ کنت. مفہوم صرف نفسی نیست؛

ہنگامی کہ یک بزرگ آبادیاتی گروہ نہ شنیدہ احساس کنت، سیاست پاسخگویی و مشروعت از دست دنت.

پالیسی سازی میں نوجوانوں کی آواز سنی جاتی ہے۔ Youth voices are heard in policymaking.

شکل ۱۵: پاسخ دہندگانے سیاسی مشارکتان (= ۱۰۹۶)

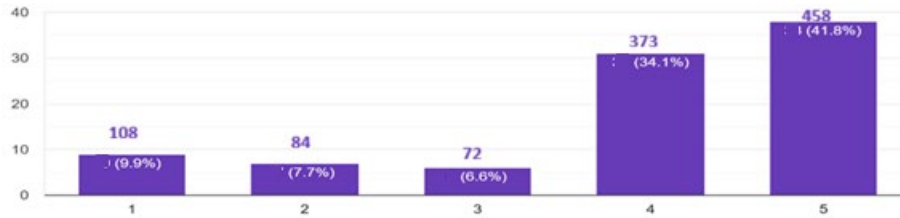
تفسیر: پاسخ ہا مختلط انت لیکن معتدل خوش بینانہ.

تحلیل: ای امیدبخش نتیجہ انت. اگرچہ جوانان نهادانی بی اعتماد انت و نہ شنیدہ احساس کنت، بسیاری ہنوز باور دارنت کہ مشارکت

اہمیت بوت کنت. یعنی بدبینی ہنوز کاملاً مدنی امید جایگزین نہ کرتگ. اگر نهادان معتبر تر بنت، ہنوز دموکریٹیک مشارکتنے فضا

انت.

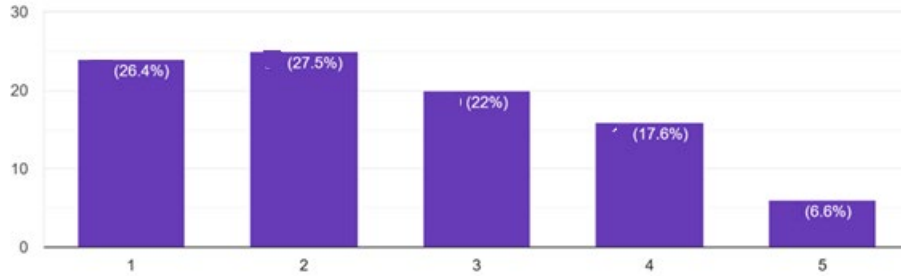
Women should have equal rights/ Women should have equal rights to participate in the economy. خواتین کو معیشت میں حصہ لینے کے لیے مساوی حقوق حاصل ہونے چاہئیں۔

شکل ۱۶: زنانے حقوق (= ۱۰۹۶)

تفسیر: مجبوت مثبت حمایت. تقریباً ۴۵۸ (۴۱.۸%) و ۳۷۳ (۳۴.۱%) بالاتر دستہ بندیانے میانہ انت.

تحلیل: ای مجبوت ترین پیشرفته گرايانه يافته هائے يکيئے حيث انت. جوانان وسيع طور زنائے اقتصادي مشاركت حمايت کنت. ای نشان دنت که اجتماعي نگرشان کليشه هائے نشان دادن بيشتتر اصلاح طلبانه بنت، خاص طور جوانتر و تعليم يافته پاسخ دهندگانے میانت.

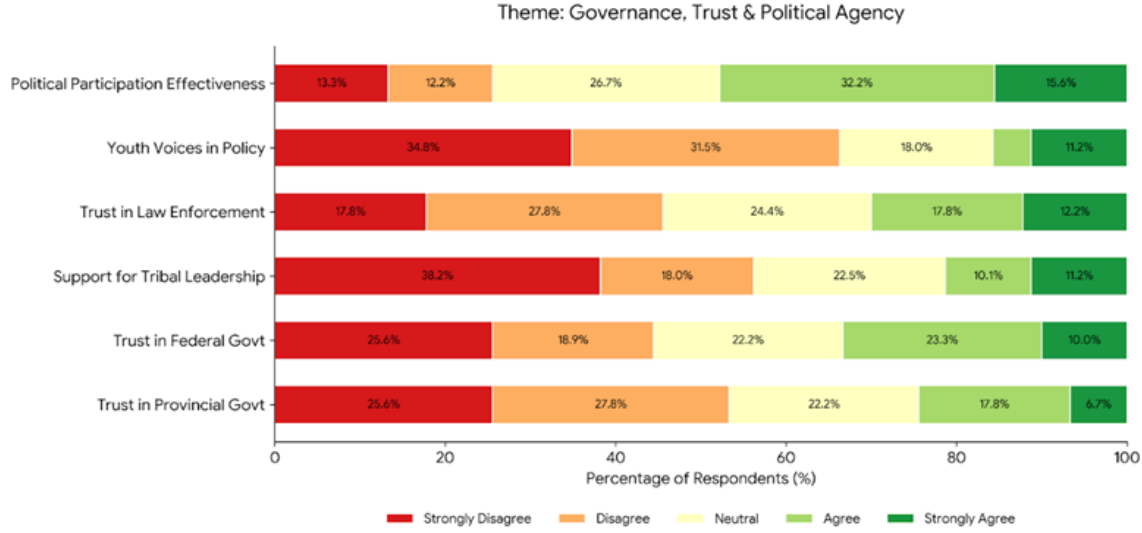
شکل ۱۷: پاسخ دهندگانے صوبائی حکومتے اعتماد (= ۱۰۹۶)

تفسیر: پاسخ ها تقسیم شده انت که معتدل بی اعتمادی یا دوسویگیئے طرف مایل انت.

تحلیل: صوبائی نهادان مجبوت مشرو عیت بهر همنده بنت. چون صوبه خدمات ارسالے فوری جاگه انت، ای ضعیف اعتماد نه تنها سیاسی نارضایتی بلکه حکمرانی کارکردے بارگت داوری هم نشان دنت.

بلوچستانے جوانان پیچیده، دوگانه شناخت نشان دنت. در حالی که فرهنگی و قومی افتخارے مجبوت احساس انت، ای ملی شمولیتے خواستے کنار کنار وجود دارت - بشرطی که ای شمولیت مساوی بوت.

شکل ۱۷ (حکمرانی و اعتماد) نشان دادنے حیث، یک عمیق نهادی اعتماد کمبود وجود دارت. هم وفاقی و هم صوبائی حکومتانے اعتماد قابل توجه پایین انت که اکثر پاسخ دهندگان احساس کنت که اوشانے آوازن سیاست سازيے میانت نه شنیده بنت.

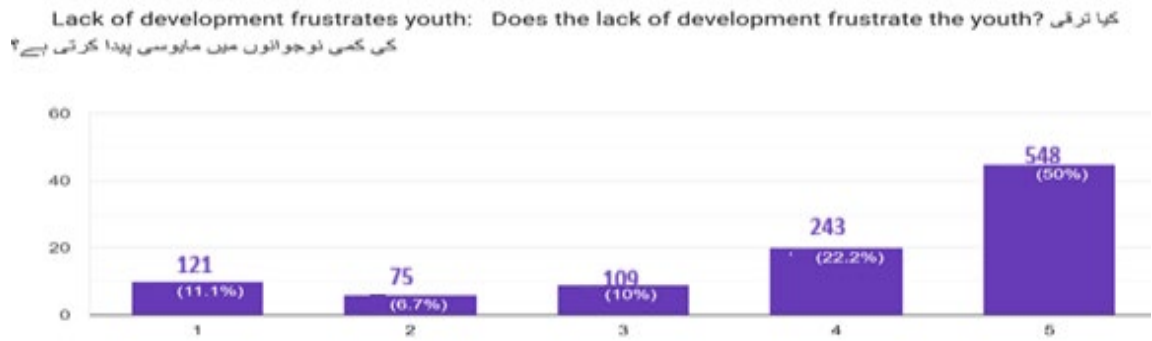

شکل ۱۸: حکمرانی، اعتماد و سیاسی کارگزاری

آماري رگرسيون نشان دنت كه نهادي اعتماد آينده خوش بيني كليدي پيش بيني كننده انت. هنگامي كه جوانان دولت شفاف و توجه كننده نظر كنت، اوشانے شخصی دیدگاه بهتر بنت. برعكس، اعتمادے موجود نبودی مدنی مشاركتے واستے نفسی مانع بوت كنت كه بسیاری سیاسی بیگانگی حالت طرف رانت.

اقتصادی انزوا-ثبات نظریه مسیر

ای مسیر نقشه چندگانه خطی رگرسيون تحليل نتایج نشان دنت كه ثبات نگرانی شاخص (39 + 40 + 41) سر چندین پارامترانے مشاركت نشان دنت.

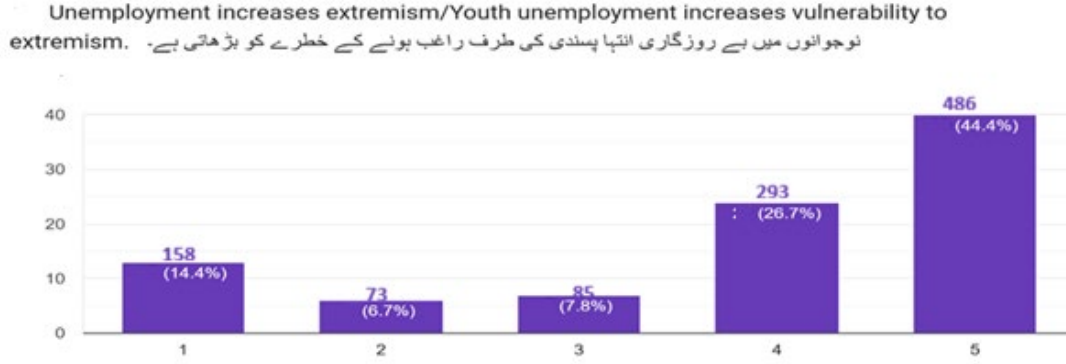

شکل ۱۹: ترقیے نبودی پاسخ دهندگانی خشم (= ۱۰۹۶)

تفسیر: محبوبت موافقت. بزرگترین قابل مشاهده حصہ ۵۴۸ (۵۰%) انت كه دیگر ۲۴۳ (۲۲.۲%) نزدیک.

تحلیل: ای تعریف کنندہ نتیجہ انت. کمتر توسعه انتزاعی شکایت نیست؛ ای احساساتی و سیاسی خشم مثل تجربہ بوتگ. ای استدلال

حمایت کنت کہ ترقی کمبودان جوانانے نارضائیتے مرکزی انت.

شکل ۲۰: بیکاری و افراطگرایی (= ۱۰۹۶)

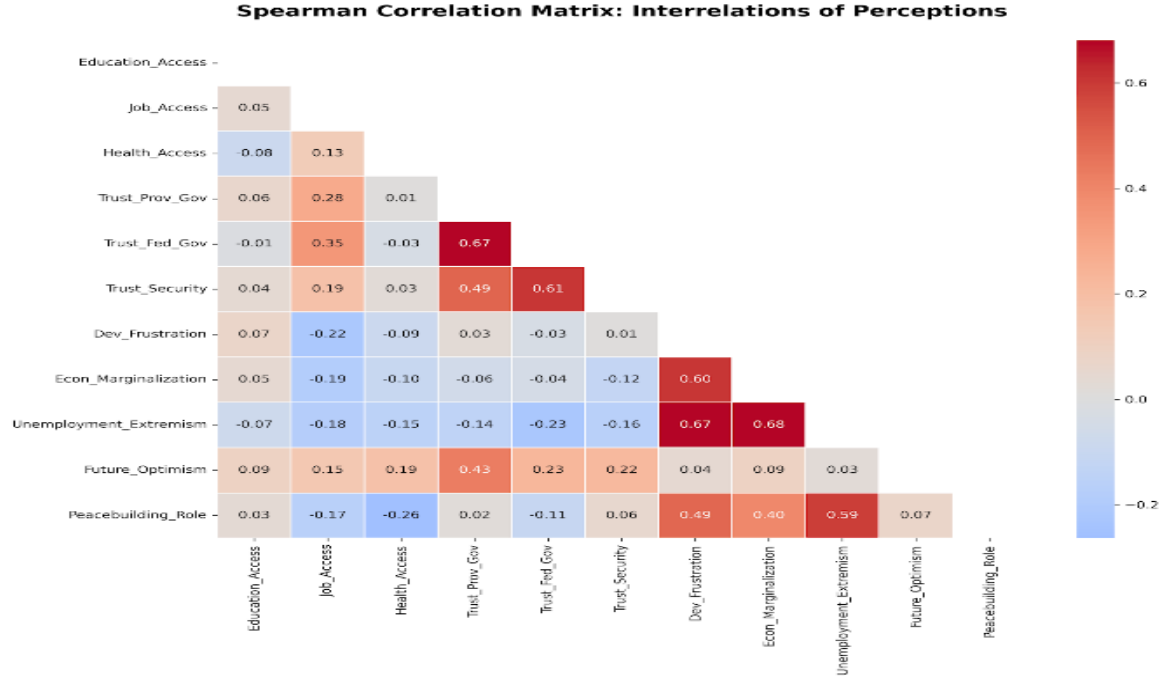
تفسیر: دوبارہ، بسیار موافق، کہ ۴۸۶ (۴۴.۴٪) و ۲۹۳ (۲۶.۷٪) بالاتر دستہ بندیانے میانے.

تحلیل: جوانان خود بیکاری افراطگرایی و استے خطر عامل مثل شناسایی کنت. ای مہمین سیاست بصیرت انت: اشتغال تولید نہ تنہا

ترقیاتی سیاست، بلکہ صلح و امنیت سیاست ہم انت. ای تحقیقے مہمین کشف جوانانے بی ثباتیے خود ارزیابی انت. شکل (ثبات

و درگیری) و ہمبستگی ماتریس (شکل ۱۵) اقتصادی حاشیہ نشینی و نظر شدہ افراطگرایی آسیب پذیرئے میانے قابل توجہ آماری

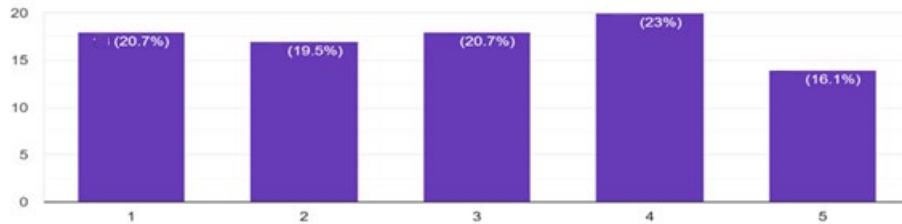
ہمبستگی نشان دنت.

شکل ۲۱: نظریاتانے میانت ارتباط

جوانان افراطگرایی صرف ایڈولوزی نگرانی مثل نہ بلکہ بیشتر بیکاری و ترقیاتی نارضایتیے محصول مثل نظر کنت. ترقیے نبودی اجتماعی بافت تضعیف کنندہ نارضایتیے کلیدی علت مثل شناسایی بوتگ. دادہ صلح سود نشان دنت: قابل توجہ اکثریت پاسخ دہندگان سخت امنیتی اقدامات مخالف انت کہ بحث و سیاسی حل صلح واستے تنہا عملی راہ مثل حمایت کنت. اسپیرمن رتبہ ہمبستگی تحلیل (p) نظر شدہ اقتصادی حاشیہ نشینی و افراطگرایی تمایلیے میانت قابل توجہ مثبت پیوند نشان دنت کہ نشان دنت جوانان امنیتی وضعیت سیستمی اقتصادی انزواے تجلی مثل نظر کنت.

سی پیک سے بلوچستان کے مقامی (e.g.) مکران کوسٹل ہائی وے، گوادر پورٹ اور فری زون یا پنچ رہا ہے؟ لوگوں کو فائدہ پہنچے گا CPEC benefits locals CPEC will benefit local people in Balochistan. مقامی

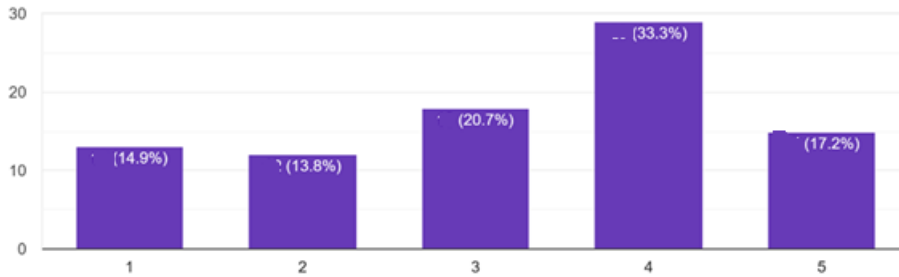
شکل ۲۲: محلی جماعتانے میانت نے اجتماعی-اقتصادی فوائدے نظریہ

تفسیر: پاسخ‌ها پیمانہ سر تقسیم شدہ انت کہ ہیچ غالب اجماع نہ انت۔

تحلیل: جوانان یکسان قائل نہ انت کہ بزرگ پروژہ ہان خودکار محلہائی فایده رسانت۔ یافتہ ملی ترقی روایتان و محسوس فایدہئے

محلی انتظار ائے میانت خلاء نشان دنت۔

Chinese investment creates jobs Chinese investment will create employment opportunities for youth. چینی سرمایہ کاری نوجوانوں کے لیے روزگار کے مواقع پیدا کرے گی۔

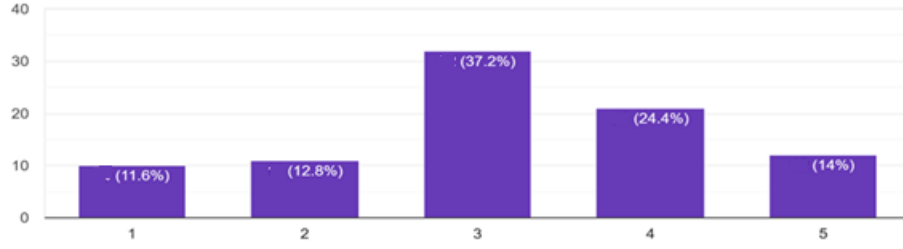

شکل ۲۳: اشتغال تولیدیے بارگت چینی سرمایہ‌گذاریے اثر دربارہ عمومی نظریہ (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل اینکہ آیا چینی سرمایہ‌گذاری جوانانے واستے ملازمت فرصتان ایجاد کنت دربارہ پاسخ‌ها نشان دنت۔ اکثر پاسخ‌دهندگان موافقت طرف مایل انت کہ ۳۳.۳٪ گزینہ ۴ و ۱۷.۲٪ گزینہ ۵ انتخاب کرت۔ معتدل نسبت (۲۰.۷٪) بی‌طرف بنت، در حالی کہ کمتر حصہ مخالف انت (۱۴.۹٪ و ۱۳.۸٪)۔ ای نشان دنت کہ اکثر جوانان چینی سرمایہ‌گذاری شغل ایجادئے لحاظ مثبت نظر کنت، اگرچہ قابل توجہ بخش نامعلوم یا شک‌آمیز بنت۔

تحلیل و بحث: یافتہ ہان چینی سرمایہ‌گذاریے ملازمت ظرفیتے بارگت جوانانے میانت محتاطانہ خوش‌بینی نشان دنت، خاص طور مثل اقداماتے تحت۔ در حالی کہ بسیاری پاسخ‌دهندگان اقتصادی فوائد انتظار کنت، بی‌طرف و منفی پاسخ‌هائے حضور واقعی محلی اثر و فرصتانے مساوی توزیعے بارگت نگرانان نشان دنت۔ تحقیق نشان دنت کہ ترقی پروژہ ہائے بارگت جوانانے انتظارات قابل مشاہدہ نتایج مثل شغلان و مهارتائے انتقالے بستگی دنت۔ بنابر این، در حالی کہ چینی سرمایہ‌گذاری مثبت نظر بوتگ، اوشانے دراز مدت قبولی کلان سطح پروژہ ہائی محسوس محلی ملازمت فوائدے میانت ترجمہ کر دن بستگی دارت۔

Foreign investment changes demographics Foreign investment may impact the composition of residents in this region. کیا غیر ملکی سرمایہ کاری کے نتیجے میں مقامی آبادی کے ڈھانچے میں تبدیلی آنے کا خدشہ ہے؟

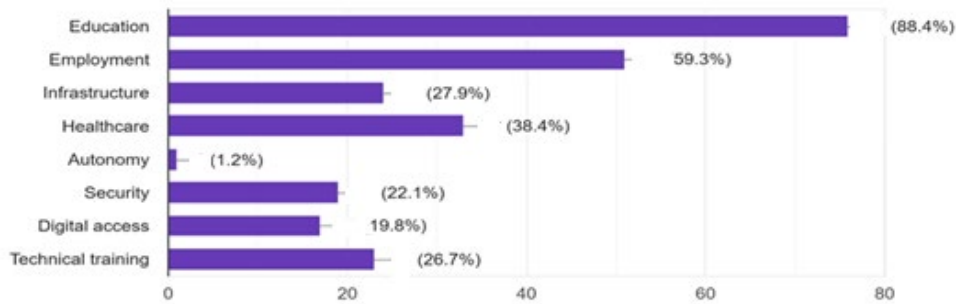

شکل ۲۴: خارجی سرمایہ گزاری سے بارگت عمومی نظریہ (= ۱۰۹۶)

تفسیر: شکل اینکہ آیا خارجی سرمایہ گزاری محلی آبادیاتی ترکیب تغیر دنت دربارہ نظریات نشان دنت. بزرگترین گروہ بی طرف انت (۳۷.۲٪)، موافقت (۲۴.۴٪ و ۱۴٪) پیروی کنت، در حالی کہ کمتر حصہ مخالف انت (۱۱.۶٪ و ۱۲.۸٪). ای توزیع نشان دنت کہ اگرچہ قابل توجہ پاسخ دہندگان باور دارنت خارجی سرمایہ گزاری جمعیتی ترکیب تغیر دنت کنت، غالب پاسخ نامعلومی انت.

تحلیل و بحث: ای یافتہ مان مجبوت مخالفت سے بیرون محتاطانہ نگرانی نشان دنت. بی طرف اکثریت واقعی آبادیاتی اثرانٹے بارگت محدود اطلاعات یا ابہام نشان دنت. موافقان ممکن انت خارجی سرمایہ گزاری مهاجرت، کارورودی و فرہنگی تغیران سرا، خاص طور مٹل پروژہ ہائے میانٹ، پیوند دنت. بنابرین، نظریات ہم اقتصادی انتظارات و ہم اجتماعی-فرہنگی نگرانیانٹے شکل یافتہ انت.

Development priorities / تعمیر و ترقی کی ترجیحات (Select max 3)

شکل ۲۵: جوانانے کلیدی اولویتانے بارگت دیدگاہان (= ۱۰۹۶)

تفسیر: تعلیم غالب انت (۸۸.۴٪)، کہ ملازمت (۵۹.۳٪)، صحت (۳۸.۴٪)، زیر ساخت (۲۷.۹٪) و فنی تعلیم (۲۶.۷٪) پیروی کنت.

تحلیل: ای شاید فائل میانٹ پاکترین سیاست جدول انت. جو انائے اولویتان بندہ ترقیاتی انت، ایڈولوژیکی نیست. تعلیم و شغل سب چیزانی غالب انت. صحت، زیر ساخت و تعلیم پیروی کنت. پیام واضح انت: اگر سیاست سازان مشرو عیت خواهنت، اوشان ای عملی اولویاتی پاسخ دنت کمابست.

ترقیاتی اولویتان: جو انائے ضروریات

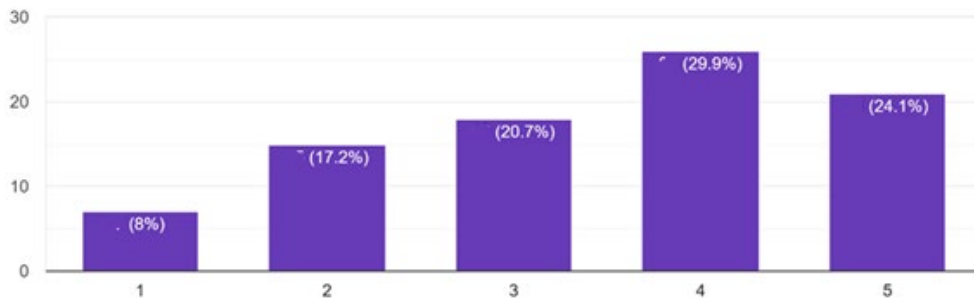
صوبہئے رشدئے واستے ضروریاتے بارگت پاسخها صرف زیر ساختے فراتر انت. جو انان ملف سه بنیادی نیاز تعریف کنت:

۱. انسانی سرمایہ سرمایہ گذاری: صرف مدارس ساختنئے بیرون کیفی تعلیم کہ جهانی کار بازارے سر امطابقت دارت ارائه دادن.

۲. اقتصادی شمولیت: تضمین کہ قدرتی منابع ثروت و خارجی سرمایہ گذاری مثل محلی اول ملازمت سیاستان اجرا کنت.

۳. سیاسی کارگزاری: اسمی جو انائے نمایندگیئے بیرون کوئٹہ و اسلام آباد سیاست سازی پر وسه هائے میانٹ واقعی مشارکت.

FUTURE OUTLOOK & YOUTH AGENCY/ مستقبل کا منظر نامہ اور نوجوانوں کا کردار (اختیار)

شکل ۲۶: پاسخ دہندگانے آئندہ دیدگاہ (= ۱۰۹۶)

تفسیر: پاسخها کلی طور معتدل مثبت انت، اگر چه بسیار زیاد نیست.

تحلیل: مجبوت شکایتانئے وجود ر غم، جوانان امید از دست نه دانت. ای مهمین انت: ساختاری خشم هنوز کامل بدبینیئے میانت تبدیل نه بوتگ. سیاست مداخلت و اعتماد سازیئے واستے هنوز نفسی فضا انت.

۷.۲ خاص تحقیق هدف تحلیل

تحقیق اهدافانئے بر اساس، ای بخش بلوچستانئے جوانانئے اجتماعی-اقتصادی شرایط، شناخت، حکمرانی و جیوپولیتیکل آگاہیئے سرا نظریات تحلیل کنت. تحلیل سروے یافته هان (=۱۰۹۶) جوانانئے نگرشان و تجربان اثرگذار ساختاری الگو هانی تفسیرئے واستے استفاده کنت.

جدول ۱: اجتماعی-اقتصادی شرایط (= ۱۰۹۶)

متغیر	کلیدی یافته
تعلیمی دسترسی	اکثریت ناکافی کیفیت گزارش کنت
ملازمت	۸۰٪+ ناکافی فرصتان نظر کنت
سلامت خدمات	بیشتر ضعیف ارزیابی بوتگ
درآمد	بزرگ حصه وابسته/پایین درآمد

تفسیر: یافته هان نشان دنت که اکثر جوانان تعلیمی کیفیت ناکافی، ملازمت فرصتان ناکافی و سلامت خدمات ضعیف نظر کنت. علاوه بر این، قابل توجه نسبت پاسخ دهندگان پایین درآمد یا وابسته دستهبندیانئے میانت انت. ای بنیادی خدمات ارسال جوانانئے رو به رشد جمعیتئے نیازی بر آورده کردن واستے ناکافی انت نشان دنت.

تحلیل و بحث: ای نتایج بلوچستانئے ساختاری کمتر توسعه و پیوسته اجتماعی-اقتصادی نابرابریان نشان دنت. محدود تعلیمی کیفیت مهارت شکل گیری اثر دنت، در حالی که بیکاری اقتصادی مشارکت محدود کنت که محرومیت چرخه ایجاد کنت. ای شرایط نارضایتی مشارکت کنت و اجتماعی همبستگی ضعیف کنت.

جدول ۲: شناخت، تعلق و شمولیت

متغیر	کلیدی یافته
ملی افتخار	معتدل مثبت
قومی شناخت	مجبوت تر تعلق
شمولیت	مختلط اما ضعیف

تفسیر: یافته‌ها نشان دندت که جوانان دوگانه شناخت ساختار دارند که قومی شناخت ملی شناخته بیشتر مجبوت انت، در حالی که ملی افتخار معتدل مثبت بنت. لیکن اجتماعی شمولیتتے نظریات ضعیف یا ناسازگار انت. ای نشان دندت که در حالی که جوانان فرهنگی لحاظ وصل احساس کنت، ملی ترقی پر وسه هائے میانت کاملاً ادغام شده نظر نه کنت.

تحلیل و بحث: ای دوگانه شناخت ناقص اجتماعی ادغام و نظر شده حاشیه نشینی نشان دندت. هنگامی که ترقی و نمایندگی نابرابر انت، جوانان بیشتر محلی یا قومی شناختانے بر مبنا انت. ای سیاسی نگرشان و نهادانے اعتماد اثر دندت.

جدول ۳: حکمرانی و نهادی اعتماد

متغیر	کلیدی یافته
دولتے اعتماد	پابین
جوانانے آواز	بزرگ حصه نه شنیده
سیاسی مشارکت	معتدل امیدوار

تفسیر: یافته‌ها حکومتی نهادانے پابین اعتماد سطحان نشان دندت که بسیاری پاسخ دهندگان احساس کنت جوانانے آواز ان سیاست‌سازيے میانت نه شنیده بنت. ای ر غم، سیاسی مشارکتتے بارگت معتدل خوش بینی انت.

تحلیل و بحث: نارضایتی و خوش بینیے میانت خلاء اصلاحے واستے هنوز مهمین فرصت نشان دندت. ضعیف نهادی کارکرد اعتماد کمی کنت، لیکن مشارکتتے میانت پیوسته باور نشان دندت که جوانان اگر معنادار کانال‌ها فرام بنت مشارکت واستے حاضر انت.

جدول ۴: ترقیاتی اولویتان و جیو پولیٹیک

متغیر	کلیدی یافته
بالاترین اولویت	تعلیم (۸۸٪)، ملازمت (۵۹٪)
	نظریہ مختلط
خارجی کارگزاران	چین مثبت، امریکا مختلط، ہند منفی

تفسیر: یافته ہاں نشان دنت کہ جوانان تعلیم و ملازمت اوشائے اصلی ترقیاتی نگرانیائے حیث اولویت دنت، در حالی کہ مثل بزرگ پروژہ ہائے بارگت نظریات مختلط بنت. خارجی کارگزارانے بارگت نگرشان تنوع نشان دنت کہ چینے نسبتاً مثبت دیدان، ایالات متحدہے مختلط نظریات و ہندے منفی نظریات.

تحلیل و بحث: ای نتایج نشان دنت کہ اقتصادی نگرانیان جوانانے نظریات غالب انت، در حالی کہ جیو پولیٹیکل نگرشان امنیتی روایتان و ترقیاتی انتظارانے شکل یافته انت. بارگت مختلط دیدان نشان دنت کہ بزرگ پروژہ ہاں محلی فوائدے میانت ترجمہ بنت یا نیست بارگت شک.

جدول ۵: بارگت نظریات

جنبہ	کلیدی بصیرت
مثبت دید	شغل، زیر ساخت، ترقی
منفی دید	نابرابر فوائد، استثمار ترس
خنثی	آگاہی نبودی

تفسیر: جوانان بارگت تقسیم شدہ فہم دارنت.

تحلیل: یافتہ ہان نشان دنت کہ جو انانئے فہم بزرگ حصہ ملازمت، زیر ساخت و اقتصادی رشد مثل نظر شدہ ترقی و عدہ ہانئے شکل یافتہ انت۔ بسیاری پاسخ دہندگان پیش رفتئے سرا پیوند دنت، خاص طور شہری علاقہ ہانئے میانت کہ کچی قابل مشاہدہ تغییرات انت۔ پرویز بلوچ نشان دات: ترقیئے نشانہ مثل نظر بوتگ، خاص طور کجا کہ زیر ساختی پروژہ ہان قابل مشاہدہ انت۔ لیکن ای فہم اکثر سطحی انت کہ مستقیم اقتصادی فایدہئے بیرون عمومی گفتمانئے بر اساس انت۔

ہمزمان، قابل توجہ نسبت جو انان ای پروژہ ہانئے میانت محدود محلی شمولیتئے دلیل شک ابراز کنت۔ بسیاری باور دنت کہ فوائد مساوی توزیع نہ بنت، خاص طور دہاتی یا کمتر توسعه یافتہ ضلعانئے میانت۔ فیصل امام نشان دات: فوائد سب علاقہ ہانی مساوی نہ رسنت، خاص طور دہاتی جماعتانی۔

دیگر مهمین جنبہ استثمار بر خلاف فرصتئے نظریہ انت۔ کچی پاسخ دہندگان نگرانی ابراز کنت کہ خارجی کار گزاران محلی جمعیتانئے بیشتر فایدہ برنت، خاص طور منابع استفادہئے لحاظ۔ ای بلوچستانئے میانت وسیع تر گفتمان نشان دنت کہ ترقی اقدامات اکثر سیاسی و اقتصادی نابرابریئے عدسیئے بیرون نظر بنت۔

۷.۳ سوشل میڈیا نقش

جدول ۶: سوشل میڈیا نقش

جنبہ	کلیدی بصیرت
پلیٹ فارمان	واٹس ایپ، یوٹیوب، فیسبوک، ٹویٹر، انسٹاگرام
اثر	آگاہی، سیاسی دیدان
خطر	غلط اطلاعات

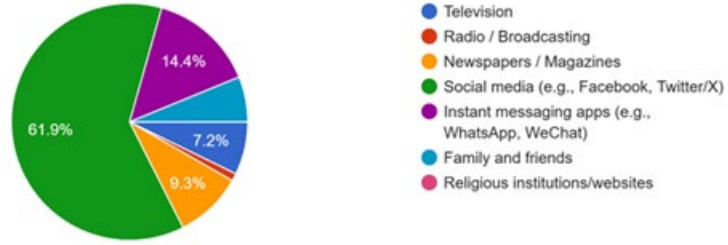
تفسیر: سوشل میڈیا جو انانئے آگاہی و نگرشان شکل دنت۔

تحلیل: سوشل میڈیا جو انانئے واستے اطلاعاتئے اصلی منبع بوتگ، خاص طور علاقہ ہانئے میانت کہ ر وایتی میڈیا دسترسی محدود انت۔ واٹس ایپ، یوٹیوب و فیسبوک مثل پلیٹ فارمان تیز و دسترس پذیر اطلاعات فراہم کنت کہ جو انانی ملی و جہانی

ترقیات میانت آگاہ مانندن امکان دنت. تحقیق نشان دنت کہ سوشل میڈیا پاکستانے جوانانے میانت سیاسی آگاہی افزا ایشے

مہمین نقش دارت.

آپ خبروں اور معلومات کے حصول کے لیے
What are your primary sources for news and information?
کن بنیادی ذرائع کا زیادہ استعمال کرتے ہیں؟

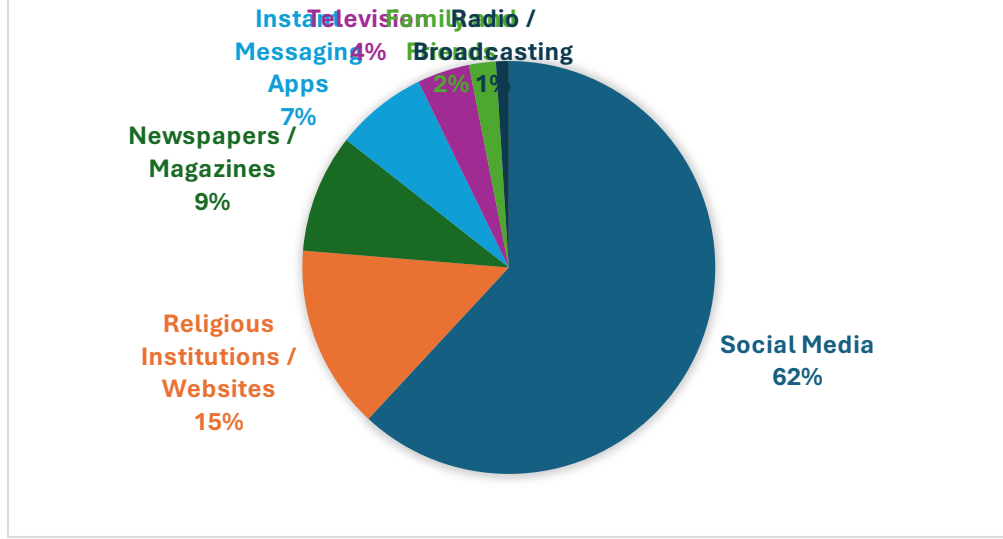

شکل ۲۷: ذینفعان و جوانانے میانت ترجیحی اطلاعات منابع

تحقیق یافتہ ہان نشان دنت کہ اکثر پاسخ دہندگان ٹویٹر و فیسبک اوشانے اصلی سوشل میڈیا پلیٹ فارمانے حیث استفادہ کنت. یک پاسخ دہندہ، سبا فیصل، نشان دانت: در واقع، فیسبک سبے بیشتر و وسیع استفادہ شدہ پلیٹ فارم انت؛ لیکن لڑکیانے واستے خاص طور، انسٹاگرام بیشتر مقبول انت. ای جنسیت محور ترجیح نشان دنت کہ انسٹاگرام زنانے استفادہ کنندگانے میانت بیشتر مقبول انت.

لیکن، سوشل میڈیا بیرون جذب شدہ اطلاعات اکثر انتخابی و الگوریتمانے اثرگذار انت. ای پلیٹ فارمان معمولاً مطالبی نشان دنت کہ استفادہ کنندگانے موجود باورانی سرا مطابقت دارت کہ خاص دیدگاہان تقویت کنت. تحقیق نشان دنت کہ الگوریتم محور محتوا سیاسی و اجتماعی نظریات اطلاعات قرار گرفتن فیلتر کردنے بیرون شکل دنت. ای طنین اتاقان ایجاد کنت کہ جوانان محدود دیدگاہانے معرض انت.

دیجیٹل میڈیا و اطلاعات مصرف - سروے نتایج:

شکل ۲۸: پلیٹفارمانے استفادہنے لحاظ کلیدی سوشل میڈیا پلیٹفارمانے مقایسوی تحلیل

دیگر مهمین مسئلہ غلط اطلاعات انتشار انت۔ و اٹس ایپ و یوٹیوب مثل سوشل میڈیا پلیٹفارمانے تابید نہ شدہ اطلاعات تیز انتشار نے واستے معروف انت۔ ای، حکمرانی و خارجی روابط مثل پیچیدہ مسانلانے فہم تحریف کنت۔ غلط اطلاعات اکثر واقعی محتوائے بیشتر تیز انتشار دارت کہ جوانانے نظریات و اقعیت نشان نہ دادن طریقہ ہانے میانت اثر دنت۔

سوشل میڈیا ہم سیاسی و جیوپولٹیکل روایتانے شکل گیریے مشارکت کنت۔ چین، ایالات متحدہ و ہند نے بارگت جوانانے نظریات اکثر آنلین بحثان، ویدیو ہان و اشتراک گذاری شدہ محتوائے بیرون شکل بنت۔

سیاقے میانت، میڈیا روایتان ترقیے بارگت خوش بینی ترویج یا استثمار و حاشیہ نشینیے ترس تقویت کنت۔ یافتہ ہان نشان دنت کہ فیسبوک پاسخ دہندگانے میانت سب نے بیشتر استفادہ شدہ سوشل میڈیا پلیٹفارم انت کہ ٹویٹر و انسٹاگرام پیروی کنت۔ علی عباس نشان دات کہ سوشل میڈیا پلیٹفارمان، خاص طور فیسبوک و ٹویٹر، آگاہ ماندن و وصل ماندن واستے وسیع استفادہ بنت۔ ناصر سبزل نشان دات کہ پلیٹفارم ترحیحان استفادہ کنندہ علاقہ ہانے بستگی تفاوت دنت۔

شکل ۲۹: اطلاعات دستہ بندیے بیرون استفادہ کنندہ علاقہ توزیع

ای چالشائے وجود ر غم، سوشل میڈیا مشارکت و آگاہیئے واستے قوی ابزار بنت. ای جوانائے آوازائے واستے پلیٹ فارم فراہم کنت کہ نظریات ابراز و بحثائے میانت مشارکت کنت. اگر موثر استفادہ بوت، آگاہانہ فیصلہ سازی و مدنی مشارکت ترویج کنت. لیکن جوانانی سوشل میڈیا اطلاعات انتقادی ارزیابی کمک کردن واستے دیجیٹل سواد اقدامات نیاز انت.

۷.۴ چین، ایالات متحده و ہند نظریات

جدول ۷: چین، ایالات متحده و ہند نظریات

نظریہ	کار گزار
مختلط	چین
مختلط	ایالات متحده (امریکا)
منفی	ہند

تفسیر: جوانائے نظریات جیو پولیٹیکل روایتان نشان دنت.

تحلیل: جوانائے میانت چینئے مختلط نظریہ خوش بینی و نگرانیئے میانت توازن نشان دنت. یک طرفہ، چین مثل اقداماتئے بیرون کلیدی ترقی شریک مثل نظر بوتگ کہ زیر ساخت و اقتصادی رشد و عده دنت. دیگر طرفہ، محدود محلی مشارکت و نابرابر فایده توزیعئے دلیل شک پیدا بوتگ. عوام بلوچ نشان دات: چین ترقی شریک مثل نظر بوتگ، لیکن فوائد سب محلی جماعتانی مساوی نہ رسنت.

ہمچنین، جوانائے میانت ایالات متحدهئے نظریات علاقہئے میانت ناسازگار مشارکتئے دلیل مختلط بنت. در حالی کہ کچی ایالات متحده جهانی قدرت مثل نظر کنت کہ تعلیمی و اقتصادی فرصتان ارائه دنت، دیگر ان اوشانی علاقائی بی ثباتی و انتخابی مشارکتئے سرا پیوند دنت. اجمل کاکڑ نشان دات:

ایالات متحده فرصتان فراہم کنت، لیکن علاقہئے میانت اوشائے سیاستان اکثر ناسازگار نظر بنت.

بر عکس، ہندئے بارگت نظریات بزرگ حصہ منفی انت کہ دیرپا سیاسی نشان و امنیتی نگرانیائے شکل یافتہ انت۔ جوانان ہند علاقائی بیثباتی و پاکستانئے بارگت دشمنانہ سیاستائے سرا پیوند دنت۔ ای نظریات ملی گفتمان، میڈیا روایتان و جیوپولیٹیکل درگیریائے بیرون تقویت بنت کہ ہند تعاون شریکئے بیرون استر انٹریک تہدید مثل چہرہ کشت۔

ای کار گزارائے بارگت نظریائے میانت تفاوتان جیوپولیٹیکل روایتان و محلی تجربائے نقش برجستہ کنت۔ در حالی کہ چین و ایالات متحدہ اقتصادی و ترقیاتی مشارکتئے عدسیئے بیرون ارزیابی بنت، ہند اصلی طور امنیتی نظر گاہئے بیرون نظر بوتگ۔ ای نشان دنت کہ جوانائے نظریات یکنواخت نیست بلکہ ہر کشورئے پاکستان و بلوچستانئے سرا تعامل ماہیتئے شکل یافتہ انت۔

۸. بحث

۸.۱ یافتہ ہائے تفسیر: الگوہان و کلیدی بصیرتان

یافتہ ہان بلوچستانئے جوانائے میانت، خاص طور تعلیم، ملازمت و خدماتئے دستر سیئے میانت، اجتماعی-اقتصادی محرومیتئے سازگار الگو نشان دنت۔ اکثر پاسخ دہندگان ملازمت فرصتائے نارضایتی ابراز کرت کہ ساختاری اقتصادی محدودیتان نشان دنت۔ همچنین تعلیمی کیفیتئے ناکافی نظریات و محدود سلامت خدمات سیستمی ترقیاتی خلاءان برجستہ کنت۔ ای الگوہان نشان دنت کہ جوانائے چالشان نہادی ضعف و نابرابر منابع توزیعئے میانت عمیقاً ریشہ دارنت۔ دادہ همچنین جوانائے خواستائے تعلیم و ملازمتئے واضح اولویت بندی نشان دنت کہ ترقیاتی خواستائے ایدنولوژیکی رادیکالیزاسیونئے بیرون توجہ مرکوز کردن نشان دنت۔

یافتہ ہائے بیرون نوظہور دیگر کلیدی بصیرت جوانائے انتظارات و حکمرانی نتایجائے میانت ارتباط قطع انت۔ پاسخ دہندگان سیاسی و اداری نهادائے پایین اعتماد گزارش دات کہ خدمات ارسال و نمایندگیئے نارضایتی نشان دنت۔ علاوہ بر این، ای نظریہ کہ بلوچستانئے جوانان دیگر صوبہ ہائے نسبت بر ابر فرصتان نہ گیرنت، نسبی محرومیتئے احساس تقویت کنت۔ ای نتایج وسیع تر تحقیق سرا سازگار انت کہ نابرابری و حکمرانی کمبودان جوانائے نارضایتئے مهمین تعیین کنندہ ہائے حیث شناسایی کنت۔

کلی طور، یافتہ ہان نشان دنت کہ جوانائے نظریات اجتماعی-اقتصادی واقعیتان، حکمرانی تجربان و وسیع تر روایتائے قرار گرفتنے ترکیبئے نتیجہئے حیث شکل بنت۔ غالب الگو سیستمئے رد نیست بلکہ بر آورده نہ شدہ انتظارات انت۔ جوانان مشارکت و

ترقیئے واستے علاقہ نشان دنت، لیکن نهادائے اعتماد شرطی انت. ای ساختاری نابریانی حل کردن و حکمرانی نتایج جوانائے خوستائے سراسازگار کردنے واستے سیاستائے نیاز تاکید کنت.

۸.۲ جوانائے شناخت، سیاسی نگرشان و ترقیاتی نیازائے پیوند

یافتہ هان نشان دنت که بلوچستانے جوانائے شناخت پیچیده و چندلایه انت که مجبوت قومی تعلق ملی تعلقے معتدل احساسے همراه ترکیب بوتگ. بسیاری پاسخ دهندگان خود شناختے سر افتخار ابراز کرت در حالی که همزمان تشخیص و شمولیتے بارگت نگرانیان برجسته کرت. ای دوگانه شناخت ساختار صوبهئے اجتماعی-فرهنگی تنوع و تاریخی حاشیه نشینیئے سیاق نشان دنت. بنابراین شناخت صرف فرهنگ و بزرگی نیست بلکه سیاسی و ترقیاتی عامل انت که جوانان اجتماعے میانت خود نقش چطور نظر کنت اثر دنت.

جوانائے میانت سیاسی نگرشان ترقی و فرصتے اوشانے تجربانے سراسازگار نزدیک پیوند دنت. خانواده، همتایان و میڈیا مثل اجتماعی سازی کارگزارانے نقش هم جوانائے شناخت و نگرشان شکل دنت. دیجیتال میڈیا سراسازگار افزایش یافته قرار گرفتن جوانائے آگاهی گسترش دنت که حکمرانی، ترقی و جیوپولیتیکل دینامیکانے وسیع تر روایتانی سراسازگار مشارکت کردن امکان دنت. ای قرار گرفتن انتظارات اثر دنت و اکثر محلی شرایط ملی و جهانی استاندار داننے بر آورده نه کردنے هنگام نارضایتی تشدید کنت.

۸.۳ جوانائے حاشیه نشینی و ثبات نظریاتے میانت رابطه

یافتہ هان بلوچستانے جوانائے حاشیه نشینی و ثبات نظریاتے میانت مجبوت رابطه واضح ایجاد کنت. قابل توجه نسبت پاسخ دهندگان بیکاری، فرصتائے نبود و اجتماعی-اقتصادی محرومیت بی ثباتیئے سراسازگار دات. ای نشان دنت که جوانان بی ثباتی جداگانه پدیده مثل نه بلکه ساختاری نابریانیئے نتیجه مثل نظر کنت. اقتصادی انزوا، خاص طور، حساس اصلی عامل مثل نمایان بوتگ.

ای ر غم، یافته‌هان پر امید نتیجه ہم نشان دنت. اکثر پاسخ دهندگان بحث بر خلاف زور استفاد هئے بیرون آشتی جویانه در گیری حمایت کرت. ای نشان دنت کہ جوانان اصلاً بی ثباتی طرف مایل نیست بلکه سازنده حل خواہنت. لیکن بدون حاشیہ نشینی بنیادی علتانئے حل کردن، ای مثبت نگرشان پایدار نتایجئے میانت ترجمہ نہ بنت.

۸.۴ حکمرانی، ترقی و علاقائی امنیتئے مفاهیم

یافته‌هان بلوچستانئے حکمرانیئے واستے مهمین مفاهیم دارنت. نهادانئے پابین اعتماد سطحان و ناموثر حکمرانی نظریات عمومی خدمات ارسال و پاسخگوییئے اصلاحات نیاز برجستہ کنت. جوانان شفاف، پاسخگو و شامل حکمرانی سیستمان انتظار کنت کہ اوشانئے نیازان حل کنت. ترقیاتی نظر گاہئے بیرون، یافته‌هان تعلیم، ملازمت و مہارت ترقیئے اولویت بندیئے اہمیت تاکید کنت. یافته‌هان علاقائی امنیتئے واستے ہم مفاهیم دارنت. اقتصادی حاشیہ نشینی و بی ثباتیئے میانت مجبوت پیوند نشان دنت کہ ترقی و امنیت نزدیک بہ ہم وصل انت. اجتماعی-اقتصادی شکایتانئے حل کردن در گیری خطر کمی و ثبات افزایش دنت کنت. علاوہ بر این، صلح سازی واستے ظرفیت جوانانئے بالقوہ نقش مهمین بصیرت انت. اکثر پاسخ دهندگان باور دنت کہ جوانان در گیری حل و جامعہ ترقیئے مثبت مشارکت کنت. ای جوانانی فیصلہ سازی پروسہ‌هان و ترقیاتی اقداماتئے میانت شامل کردنئے اہمیت برجستہ کنت.

۹. سیاست توصیه‌هان

پیشین تحلیل نشان دنت کہ بلوچستانئے جوانان اجتماعی-اقتصادی محرومیت، محدود فرصتان، ضعیف حکمرانی و شناخت و شمولیئے مسائل سر مبتنی چندگانہ چالشانئے سامنا کنت. ہم زمان، دادہ تعلیم، ملازمت و سازندہ مشارکتئے واستے مجبوت خواستان نشان دنت. ای خواستان و موجود ساختاری محدودیتانئے میانت خلاء ہدفمند، شامل و تجربہ بر اساس سیاست مداخلتانئے نیاز تاکید کنت:

میانت محلی مشارکت بہبود: محلی جوانانی برنامہریزی و اجراییے میانت فعالانہ شامل بوت کہ مساوی فوائد تضمین بوت۔ شمولیت حاشیہنشینی احساسانئے کمی و ترقیاتی اقدامات اعتماد تعمیر کنت۔ جماعتانئے مشاورہان و ملازمت فرصتانئے بیرون مشارکت کردن مالکیت تقویت، پروژہ نتایج بہبود و ترقی شامل، پایدار و محلی نیازان و انتظارانئے سراسازگار تضمین کنت۔

جوانانئے ملازمت فرصتان افزایش: محلی صنایع و پروژہ ہانئے سراساپونند شدہ ہدفمند ملازمت برنامہ ہانئے ایجاد ضروری انت۔ مہارت ترقی اقدامات و حرفہ ای تعلیم بازار تقاضانئے سراسازگار بوت کمابست۔

تعلیمی کیفیت و ارتباط بہبود: تعلیمی سیستمان جدید اقتصادی و تکنولوژیکی نیازانئے برآوردہ کردن واستے اصلاح بوت کمابست۔ برنامہریزی کیفیت، معلم تعلیم و زیرساخت بہبود ضروری انت۔

دیجیٹل سواد تقویت: دیجیٹل سواد برنامہ ہان جوانانی سوشل میڈیا سر اطلاعات انتقادی ارزیابی کمک کنت۔

جوانانئے مشارکت نہادینہ: جوانانئے شور اہان مثل رسمی پلیٹ فارمانئے تاسیس سیاست سازئے میانت نمایندگی تضمین کنت۔

بارگت شفاف ارتباط: پروژہ ہانئے بارگت واضح و سازگار اطلاعات فراہم کردن نامعلومی و شک کمی کنت۔

ترقی فوائدئے مساوی توزیع: ترقی سیاستان علاقہ ہانئے میانت منابعئے عادلانہ توزیع تضمین بوت کمابست۔

اجتماعی ہمبستگی و شمولیت: قومیتانئے میانت گفتگو و ہمکاری تشویق برنامہ ہان ضروری انت۔

شمولیتئے بیرون امنیتی نگرانانئے حل: جامعہ محور امنیتی رویکردان اعتماد تعمیر واستے اتخاذ بوت کمابست۔

خارجی روایتان و اثرانئے مدیریت: سیاستان جوانانئے نظریات شکل دنت خارجی اثران و روایتان حل بوت کمابست۔

ضلع-خاص ترقی برنامہریزی: ترقی استراتژیان یکنواخت صوبائی رویکرد اتخاذ بر خلاف ضلع سطح اجتماعی-اقتصادی

واقعیانئے سراسازگار بوت کمابست۔

جوانانئے مراکز و جامعہ فضاہانئے تقویت: ضلع و تحصیل سطحانئے میانت جوانانئے مراکزئے تاسیس سازندہ مشارکتئے

واستے امن و سازندہ فضاہان فراہم کنت۔

جیوپولیٹیکل آگاہی و انتقادی تفکر افزایش: تعلیم و میڈیا سواد برنامہ ہائے بیرون علاقائی و جهانی دینامیکائے فہم بہبود بخشت.

محلی ملازمت اولویت بندی: و دیگر پروژہ ہائے میان بلوچ جوانائے واستے لازمی ۸۰ درصد کوٹہ اجرا کردن.

۱۰. چین واستے توصیه ہان

بلوچ جوانائے واستے محلی ملازمت تضمین: چین پروژہ ہائے میان شغلانے قابل توجہ حصہ محلی بلوچ جوانائے واستے محفوظ کنت. پروژہ نیازانے سرا پیوند مہارت تعلیم برنامہ ہان اشتغال پذیری افزایش و اطمینان دنت کہ اقتصادی فوائد مستقیم محلی جماعتانے بہ دست بنت.

جامعہ مشارکت مکانیزمانے تقویت: چین فعالانہ برنامہ ریزی و اجرائے میان محلی جماعتانے مشارکت کنت. بلوچ ذینفعان سرا منظم مشاورہ ہان اعتماد بہبود و انزو و نظریات کمی کنت.

اجتماعی سکتور ترقیے میان سرمایہ گذاری: زیر ساختے فراتر، چین بلوچستانے میان تعلیم، سلامت و محلی رفاه پروژہ ہائے میان سرمایہ گذاری کنت کہ شامل ترقی تضمین و محلی جمعیتانے واستے زندگی کیفیت بہبود بخشت.

شفاف و مساوی فوائد تقسیم تضمین: محلی جماعتانے میان اقتصادی فوائد منصفانہ توزیع واستے واضح مکانیزمان توسعہ بوت کامیبت. قرار دادان و فوائدانے شفافیت استنمار و حاشیہ نشینی نگرانان حل کنت.

محلی مشکلات سر آبادی زدایی و فرهنگے حل: چین محلانے آبادی زدایی کمی و بلوچ فرهنگے شناخت محافظت واستے سیاستان اتخاذ کنت. جامعہ حساس رویکردان مقاومت کمی و دراز مدت همکاری افزایش کنت.

تعلیمی تبادل برنامہ ہائے افزایش: چین بلوچ جوانائے واستے خاص طور بورسہ ہان، فنی تعلیم و تبادل برنامہ ہان فراہم کنت. ای انسانی سرمایہ تعمیر کنت و محلی جماعتانے میان چینے بارگت مثبت نظریات تقویت کنت.

محلی ارتباط استراتژیانے بہبود: چین محلی اطلاعات مراکز تاسیس کنت کہ پروژہ اہداف، فوائد و پیشرفتائے مستقیم اطلاع رسانی کنت. ای غلط اطلاعات مقابلہ و بلوچ جماعتانے میان شفافیت تعمیر کنت.

جامعہ ترقی پروژہ ہائے حمایت: چین کوچک مقیاس جامعہ پروژہ ہان مثل آب رسانی، مدارس و مراکز بهداشتی تامین مالی کنت۔
ای قابل مشاہدہ و فوری فوائد اعتماد بہبود و بزرگ زیر ساختی پروژہ ہائے فراٹر محلی رفاہیے بارگت تعہد نشان دنت۔

۱۱. نتیجہ گیری

ای مقالہ بلوچستانے جوانائے آواز شناخت، اجتماعی-اقتصادی واقعتان، حکمرانی دیدان و علاقائی ترقی و استراتژیک ارزش سیاق میانہ جیوپولیٹیکل نگرشائے تحلیلئے بیرون انتقال دادن سر تلاش کر تگ۔ پاکستانے زمین لحاظ بزرگترین لیکن کمتر توسعیافتہ صوبہ مثل، بلوچستان جغرافیائی اہمیت و منابع ظرفیتئے ہمراہ اجتماعی-سیاسی پیچیدگیئے غیر معمول ترکیب ارانہ دنت۔ ای ماحولئے میانہ، جوانان کلیدی کار گزار بنت کہ اوشائے انتظارات، شکایتان و نظریات ای منطقہئے آئندہ ترقی شکل دادن مہمین نقش بازی کنت۔

نتایج برجستہ کنت کہ بلوچستانے جوانان ساختاری عوامل سرا مبارزہ کنت، خاص طور تعلیم، ملازمت و حکمرانیئے اثر گزار۔ بالا کیفیت تعلیمئے دسترسی نبودی، بالا بیکاری سطحان و ترقیاتی منابعئے نابرابر توزیع جوانائے حاشیہ نشینی و نهادانئے بی توجہی نظریہ شکل دادن همچنان تعیین کنت۔ ای مسائل علاقہ ہائے میانہ نابرابر یائے تأثیر ہم بنت کہ زیر ساخت، حکومتی خدمات و اقتصادی فرصتائے ارانہ میانہ تفاوتائے منجر بنت۔ ای متقاطع مسائل جوانائے میانہ شناخت شکل گیری، نهادانئے اعتماد و مدنی مشارکتئے بارگت نتایج دارنت۔

ہم زمان، مقالہ ترقی و اجتماعی تغییرئے منبع مثل جوانائے مثبت آئندہ نگرانی ہم تاکید کنت۔ اگرچہ بسیار محدودیتانئے سامنا کنت، قابل توجہ تعداد جوانان تعلیمی، ملازمتی و حکمرانی پروسہ ہائے موثر شمولیتئے واستے خواست نشان دنت۔ جوانائے جهانی کار گزاران و علاقہ جیوپولیٹیکل وضعیتئے بارگت نگرشان افزایش یافتہ آگاہی نشان دنت۔

آخر در، بلوچستانے آئندہ پایداری و کامیابی سیاست سازان، ترقیاتی متخصصان و جامعہ رہبرانئے ظرفیتئے بستگی دارت کہ جوانانے بالقوہ بار مثل نہ بلکہ استراتژیک منبع مثل قدر دانی کنت۔ آبادیاتی فشاران تعلیمئے سرمایہ گذاری، اشتغال ایجاد، شامل حکمرانی و علاقائی مساوات بیرون پایدار رشد فرصتائے میانہ تبدیل بوت کنت۔ جوانانی فیصلہ سازینے میانہ شامل کر دنتے

بیرون اعتماد تعمیر بوت کنت، ملی یکپارچگی تقویت و بیگانگی یا بی ثباتی احتمالاً نئے کمی کنت. جوانانی سیاست سازی و ترقی سیستمائے میانہ اولویت بندیئے بیرون، بلوچستان یک شامل تر، انعطاف پذیر تر و پر رونق تر آئندہ واستے مسیر قرار گیرت.

مراجع

احمد، الف، محمد، ن، و ودود، الف. (۲۰۲۰). بلوچستان: جیو-اقتصادی و اجتماعی-اقتصادی نظر گاہائے جامع دید. تطبیقی مدیریت و اجتماعی علوم برر سی، ۲۳۵-۲۴۶.

احمد، م، و بلوچ، الف. (۲۰۱۷). ترقیئے سیاسی اقتصاد: بلوچستان، پاکستانے انتقادی ارزیابی. بین المللی آکادمیک تحقیق مجلہ در کسب و کار و اجتماعی علوم، ۱۰۲۶-۱۰۴۵.

بلوچستان جوانان سیاست. (۲۰۲۴).

بزدار، ڈ. (۲۰۱۸). بلوچستانے اقتصادی ترقیئے میانہ تعلیمئے مہمین نقش. بلوچی آکادمی سالانہ تحقیق مجلہ، ۱-۱۷.

فیض، ج، منگل، س، و غازی گجانی، گ. (۲۰۱۶). مالی تخصیصئے ارتباطئے میانہ تعلیمی طیفئے مکانی تنوع: پاکستانے بلوچستانے یک مورد. گراس روٹس.

فاروق، م، ادريس، م، طارق، س، گلزار، ف، و انور، ح. (۲۰۱۴). پاکستانے جوان افزائشئے عواقب. مدیترانہ اجتماعی علوم مجلہ.

حافظ، الف، و فاصح، ت. (۲۰۲۰). پاکستانی جوانانے رو بہ رشد جمعیت: ساعت بمب یا آبادیاتی سود. تعلیم و تعلیمی ترقی مجلہ.

کاکڑ، ڈ، و کاکڑ، ڈ. (۲۰۲۵). شناخت پازل سر نگاہ: بلوچستانے جوانانے شناختان، چند فرہنگی، و صلح سازی. جسمانی تعلیم، سلامت و اجتماعی علوم، ۳۷۸-۳۸۹.

اجتماعی شناخت نظریہ در روانشناسی. (۲۰۲۳). سادہ روانشناسی.

آمار، پ. ب. (۲۰۲۵). پاکستان لیبر فورس سروے ۲۰۲۴-۲۵. پاکستان حکومت.

عثمان، م. (۲۰۲۳). حکمرانی و اشتغالپذیری سر جوان افزائشے اثر. پاکستان حقوق تجزیہ و خرد.

واکر، الف.، و پیٹی گرو، ت. (۱۹۸۴). نسبی محرومیت نظریہ؛ یک جامع دید و مفہومی انتقاد. اجتماعی روانشناسی مجلہ، ۳۰۱-

.۳۱۰